
RELACJE

PRZYSZŁOŚĆ PRACY. REALIA, MARZENIA I MRZONKI

SOPOT | 28-30 WRZEŚNIA 2016

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

PATRONAT HONOROWY

Parlament Europejski

PRZYSZŁOŚĆ PRACY.
REALIA, MARZENIA I MRZONKI

SPIS TREŚCI

- 5 **TROSKA
O PRZYSZŁOŚĆ EUROPY**
Słowo wstępu
- 8 **DEKLARACJA SOPOCKA 2016**
- 10 **PODSUMOWANIE EFNI 2016**
Przyszłość pracy.
Realia, marzenia i mrzonki
- 16 **FOTOGALERIA EFNI 2016**
- 24 **GALA OTWARCIA EFNI 2016**
- 27 **ROZMOWY
NOCNYCH MARKÓW**
BMWDrivesCulture: projekcja filmu pt. „Droga do mistrzostwa” w reż. Bartosza Konopki
Dlaczego dobrych ludzi dzieli polityka i religia?
Jaki kapitalizm dla Polski?
- 28 **WYKŁAD**
Jak w ciągu dwóch lat podwoić zysk firmy?
- 28 **KONTRAPUNKT**
Europa – USA po wyborach: starym szlakiem czy nowy początek?
- 29 **ŚNIADANIE BIZNESOWE**
Polska – Unia Europejska. Wspólne wyzwania i perspektywy
- 30 **SESJA PLENARNA**
Nowy globalny nieład – co czeka świat i Europę?
- 32 **SESJA PLENARNA**
Przyszłość pracy.
Realia, marzenia i mrzonki
- 34 **CEREMONIA WRĘCZENIA
NAGRODY NEW@POLAND**
- 34 **OKRĄGŁY STÓŁ**
Przedsiębiorcy i pracownicy na rynku wewnętrznym UE – między konkurencyjnością a ujednoczaniem standardów socjalnych
- 35 **DEBATA BRANŻOWA**
Edukacja zawodowa.
Jak to się robi w Europie i jak można w Polsce
- 36 **SPOTKANIE Z AUTOREM**
Andrzej Koźmiński i jego książka pt. „Wyobrażenia ekonomiczne”
- 36 **SPOTKANIE Z BOHATERKAMI
KSIĄŻKI** pt. „Rekiny biznesu w mediach. Sztuka tworzenia profilu publicznego” Henryką Bochniarz i Ireną Eris
- 38 **CEREMONIA WRĘCZENIA
NAGRÓD EMERGING MARKET
CHAMPIONS ORAZ PANEL:**
Rynki wschodzące. Ślalom między zagrożeniami. Brexit, pułapka średniego dochodu, wyzwania demograficzne
- 39 **OKRĄGŁY STÓŁ**
Zawody przyszłości – jak oswoić skok w nieznaną?
- 40 **DEBATA DWUSTRONNA**
Czy elastyczny i bezpieczny rynek pracy to utopia?
- 41 **WARSZTATY**
Zysk czy wartości – jak zaangażować dostawców w strategię rozwoju firmy
- 41 **DEBATA**
Prowadzenie działalności biznesowej w krajach objętych procesem rozszerzenia oraz sąsiadujących z UE
- 42 **WIECZÓR NETWORKINGOWY
W STYLU WŁOSKIM**
- 43 **ROZMOWY
NOCNYCH MARKÓW**
Science czy fiction?
Jak będziemy żyć w świecie bez pracy?
Bóg, szatan i gospodarka.
Czy religijny naród prosperuje lepiej?
Życie w przyjaźni i przyjaźń w życiu – o tym co ważne i najważniejsze
- 44 **SPOTKANIE Z AUTOREM**
Martin Ford i jego książka „Świt robotów Czy sztuczna inteligencja pozbawi nas pracy?”

- 44 DEBATA PORANNA**
Ekonomia współpracy – kiedy stałe zatrudnienie odejdzie do lamusa historii, a twórcza destrukcja ogarnie rynek pracy?
- 45 DEBATA PORANNA**
Życie po Brexicie. Jak uratować Unię? Wystąpienia w stylu TED i dyskusja z publicznością
- 46 SESJA PLENARNA**
Od niskich płac do innowacyjności – jak nowe państwa członkowskie UE mogą nadrobić dystans do starej Europy?
- 26 FORUM PUBLICYSTÓW EUROPEJSKICH**
Jeśli nie Unia, to co?
Wewnętrzne konsekwencje rozpadu (część 1)
Relacje Europa – Świat (część 2)
- 49 PANEL DYSKUSYJNY**
Wiele prędkości w jednym kierunku – realny pomysł na ratowanie europejskiej jedności?
- 50 PANEL DYSKUSYJNY**
Patriotyzm ekonomiczny a realia globalizacji i integracji
- 51 PANEL DYSKUSYJNY**
Jak wykorzystać rewolucję cyfrową dla projektowania rozwoju gospodarczego?
- 52 OKRĄGŁY STÓŁ**
Jak sprawić, by firmy rodzinne rosły szybciej?
- 53 SPOTKANIE Z AUTORKĄ**
Natalia Hatałska i jej raport „Praca – scenariusze przyszłości”
- 53 SPOTKANIE Z EKSPERTEM**
Co się stało z Ameryką? Andrzej Lubowski o fenomenie Donalda Trumpa i kampanii wyborczej w USA
- 54 PANEL DYSKUSYJNY**
„Zuberyzowana” gospodarka a demokracja
- 55 PANEL DYSKUSYJNY**
Terminator kontra niezniszczalni
Czy milenialsi są zarządcalni?
- 57 PANEL DYSKUSYJNY**
Czy czwarta rewolucja przemysłowa radykalnie zmieni rolę i znaczenie organizacji pracodawców oraz związków zawodowych?
- 58 OKRĄGŁY STÓŁ**
Dialog społeczny po nowemu. Co łączy, co dzieli rząd, pracodawców i związki zawodowe w myśleniu o rozwoju gospodarczym?
- 60 GALA ZAMKNIĘCIA EFNI**
- 66 ZATOKI DIALOGU**
Czy zwierzęta są lepsze niż ludzie? Spotkanie z Olgą Sipowicz (Kora) i Kamilem Sipowiczem
Kiedy Polska dogoni Zachód? Spotkanie z Jerzym Buzkiem
Czy biznes potrzebuje humanistów? Spotkanie z Markiem Kamińskim
Po co nam Europa? Spotkanie z Danutą Hübner
- 67 WIZJONERZY 2016**
Wręczenie nagrody „Dziennika Gazety Prawnej” oraz panel dyskusyjny Zmiana – jak przygotować na nią swój biznes?
- 68 OKRĄGŁY STÓŁ**
Inicjatywa Bałtycka
- 69 PANEL DYSKUSYJNY**
Łamanie praw człowieka we współczesnych konfliktach zbrojnych
- 69 DEBATA**
Globalizacja a przyszłość pracy w oczach młodych – szansa czy zagrożenie?
- 70 PANELIŚCI I GOŚCIE**
- 84 ORGANIZATORZY I PARTNERZY**

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

TROSKA O PRZYSZŁOŚĆ EUROPY

W trakcie pierwszego Europejskiego Forum Nowych Idei szukaliśmy pomysłu na Europę. W 2011 roku unosiła nas jeszcze fala euroentuzjazmu, na jakiej Polska dołączyła do Unii Europejskiej. Nasz kraj przejął właśnie swoją pierwszą rotacyjną prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, a Konfederacja Lewiatan, jako członek BusinessEurope, rolę lidera europejskiego biznesu. We wnioskach, które złożyliśmy wtedy na ręce ówczesnego przewodniczącego Rady Europejskiej Hermana Van Rompuy'a i premiera RP Donalda Tuska, i oczekiwaniach przedsiębiorców wobec polityków podkreślaliśmy, że trzeba przyspieszyć integrację polityczną, stworzyć efektywny system podejmowania decyzji, wzmocnić unijne instytucje i współodpowiedzialność Europejczyków za losy projektu, który zapewnił Europie pokój, a jej obywatelom godne życie. Zwracaliśmy uwagę na konieczność stworzenia spójnej strategii migracyjnej i odpowiedzi na wyzwania demograficzne, szybkiego dokończenia budowy jednolitego rynku, deregulacji, spójnego i silnego zarządzania gospodarczego oraz orientacji wszystkich unijnych polityk na wzrost, zatrudnienie i konkurencyjność przedsiębiorstw.

Pięć lat później premier Tusk stoi na czele Rady Europejskiej, polska gospodarka urosła na szóstą potęgę w Europie, ale podstawowe oczekiwania biznesu wobec polityków niewiele się zmieniły.

Wspólnota europejska sypie nam się w rękach. Trawi ją kryzys gospodarczy, migracyjny, legitymizacji władzy, wartości, zaufania do instytucji, solidarności. Nadal brakuje przejrzystego planu działania, racjonalnego zarządzania, skutecznego przywództwa, dialogu, odważnej i jednoczącej wizji. Do zagrożeń, których przez lata nie udało się wyeliminować, doszły nowe: dezintegracja, rosnący w siłę populizm, wzrost radykalizmów społecznych, globalny terrorizm.

Tymczasem – i w tym uczestnicy tegorocznego EFNI niezależnie od poglądów są zgodni – przyszłość gospodarki i pracy, wzrost i zatrudnienie, rozwój firm, społeczny ład i nasze bezpieczeństwo zależą od tego, co stanie się z Europą. Nikt nie ma już wątpliwości, że uratować ją mogą tylko przemyślane i dogłębne reformy. Nie odgórne, ale wydyskutowane z obywatelami, także tymi sfrustrowanymi i wyrzuconymi na obrzeża systemu, także z milenialsami, pokoleniem, które powinno powoli przejmować stery w polityce i gospodarce, a jak na razie nazbyt często się od nich dystansuje. O takie reformy wotałiliśmy na każdym z kolejnych EFNI i takie – na miarę Europy naszych marzeń – postulujemy także po tegorocznym VI Forum. Tym bardziej że dla Unii to już nie kwestia lepszej bądź gorszej przyszłości, ale jej *raison d'être*.

HENRYKA BOCHNIARZ

Prezydent Konfederacji Lewiatan
Wiceprezydent BusinessEurope

JERZY BUZEK

Przewodniczący Rady Programowej EFNI
Przewodniczący Komisji Przemysłu,
Badań Naukowych i Energii (ITRE)
w Parlamencie Europejskim

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

PODSUMOWANIE

DEKLARACJA SOPOCKA 2016

WARTOŚCI TO FUNDAMENT ZJEDNOCZONEJ EUROPY

Wspólnoty Europejskie, a potem Unia Europejska, dały naszemu kontynentowi ponad 70 lat pokoju, spokoju i dobrobytu. Idea integracji pozwoliła Zachodowi po wojnie na odbudowę i zbliznienie głębokich ran. Zamiast rywalizacji i konfliktów Europa zaczęła tworzyć kulturę współpracy i współdecydowania – bez rezygnowania z odmienności i różnic interesów między państwami.

Stary Kontynent wszedł w trzecie tysiąclecie na fali entuzjazmu po zakończeniu zimnej wojny i rozpadzie bloku wschodniego. Otworzyło to drogę do rozszerzenia Unii Europejskiej, a raczej zjednoczenia wschodu i zachodu, aby kontynent mógł znów „oddychać dwoma płucami”.

To „wielkie rozszerzenie” zbiegło się jednak z narastającą falą sceptycyzmu wobec europejskiej integracji. Udało się opracować konstytucję UE, ale nie udało się jej przyjąć – została odrzucona w referendum we Francji i w Holandii w 2005 roku. Od tego czasu Stary Kontynent stracił busolę. Przyszedł światowy kryzys gospodarczy, kryzys w strefie euro, konflikt na Ukrainie i zaostrzenie stosunków z Rosją.

Od ponad dekady Europa traci impet, przytłoczona skalą rosnących wyzwań. Ostro dotyka nas kryzys migracyjny i akty międzynarodowego terroryzmu. W polityce kwitnie populizm, przynoszący opłakane skutki. Najostrzej widać to na przykładzie Brexitu. Wracają nacjonalizm i protekcjonizmy, a sukcesy są zawłaszczane przez polityków.

Wielu Europejczyków zadaje sobie pytanie, jaka będzie nasza przyszłość i czy integracja europejska ma jeszcze sens.

Dlatego raz jeszcze trzeba przypomnieć, jakiej Europy chcemy i o jakiej marzymy:

EUROPY ZJEDNOCZONEJ: Nie tylko przez wspólne interesy w globalnym świecie, ale i przez wspólne wartości. Kluczowa jest solidarność, czyli m.in. gotowość do wspierania się w trudnych czasach, i zdolność znajdowania tego, co łączy, mimo że tak wiele dzieli.

To także wzajemne zaufanie obywateli do siebie, do państwa, do polityków. To uczciwość, bez której nie ma wolności i demokracji, odpowiedzialność za siebie i za to, co robimy na rzecz innych.

EUROPY SILNEJ I BEZPIECZNEJ: Możemy ją stworzyć tylko dzięki jasnej wizji wspólnej przyszłości, jednolitemu rynkowi i konkurencyjnej gospodarce, która rośnie i tworzy dobrobyt. Dzięki koordynacji wspólnych polityk oraz sprawności instytucji, których mandat potwierdzają obywatele.

EUROPY MYŚLĄCEJ: Nie tylko o tym, co dziś, ale i o jutrze. Niebojącej się zmian. Robiącej użytek ze swego potencjału i wykorzystującej kryzysy do wyzwolenia nowej energii. Rozsądnej w pozycjonowaniu samej siebie między euroentuzjazmem a eurosceptycyzmem.

EUROPY OTWARTEJ: Otwartej nie tylko na przepływ idei, ale także na migracje, sprawnie kontrolowane dzięki dobrze chronionym granicom zewnętrznym. Broniącej swych czterech podstawowych swobód: przepływu towarów, usług, kapitału i osób. Nie zamykającej się w oblężonej twierdzy, lecz wychodzącej naprzeciw zagrożeniom przez rozwiązania podzielane przez wszystkich jej członków.

EUROPY OBYWATELSKIEJ: W podwójnym sensie – skoncentrowanej na najważniejszych dla obywateli sprawach, a jednocześnie zwiększającej udział obywateli w rządzeniu. Europy pozytywnych emocji, Europy, która będzie nas obchodzić i na której przyszłości będzie nam zależeć.

EUROPY DOBREJ PRACY: Jesteśmy świadkami wielkich zmian, które określa się mianem „czwartej rewolucji przemysłowej”. Czekają nas bezprecedensowa fuzja różnych technologii, powodująca zmiany o ogromnej skali w funkcjonowaniu gospodarki, w modelach biznesowych, w sposobie produkcji, a przede wszystkim w sposobie i charakterze pracy.

Funkcjonujące obecnie instytucje, praktyki i procesy nie nadążają za dynamiką rzeczywistości technologicznej, gospodarczej i społecznej.

Potrzebujemy nowoczesnych stosunków pracy, a więc także nowoczesnej edukacji, efektywnego dialogu społecznego, dobrego zarządzania procesami migracyjnymi i demograficznymi, nowatorskich systemów zabezpieczenia społecznego.

Deklarujemy działanie na rzecz przygotowania naszych firm, gospodarek i społeczeństw do wyzwań „czwartej rewolucji przemysłowej”. Potraktujmy ją jako szansę na zrównoważony, odpowiedzialny i inkluzywny rozwój Europy.

EFNI 2016, SOPOT, 30 WRZEŚNIA 2016

PRZYSZŁOŚĆ PRACY. REALIA, MARZENIA I MRZONKI

Podczas szóstej edycji Europejskiego Forum Nowych Idei, jak co roku, dyskutowaliśmy o problemach, z którymi muszą się mierzyć zarówno przedsiębiorcy, jak i politycy oraz samorządowcy – o priorytetach i wartościach ważnych dla rozwoju Polski i Europy, a także o globalnych trendach, które zmieniają gospodarkę. Poruszaliśmy kwestie gospodarcze i społeczne, ale też – jak zawsze na EFNI – światopoglądowe. Zastanawialiśmy się nad przyszłością kapitalizmu i demokracji. Rozmawialiśmy o targających światem konfliktach i wiążącym się z nimi rosnącym poczuciu zagrożenia, o możliwych skutkach masowych migracji, jakich jesteśmy świadkami, o urojonych i realnych zagrożeniach związanych z globalną zawieruchą.

Temat przewodni tegorocznego EFNI dotyczył jednej z najbardziej strategicznych kwestii dla polskiej, europejskiej i globalnej gospodarki – przyszłości pracy i zatrudnienia w obliczu czwartej rewolucji przemysłowej.

Rozmawialiśmy o logice zmian, od których nie ma ucieczki, oraz związanych z nimi szansach i zagrożeniach dla różnych uczestników rynku – i pracodawców, i pracowników. Tematami sesji i paneli były: kierunki rozwoju rynków pracy XXI wieku, bezpośrednie i pośrednie, najbliższe i dalekosiężne, społeczne i ekonomiczne konsekwencje zmian technologicznych – automatyzacji, robotyzacji i mobilności.

Paneliści zastanawiali się nad tym, czy nieodwołalnie czeka nas dalszy wzrost nierówności społecznych, polaryzacja i fragmentaryzacja pracy, jak wobec tego zmieniają się role i zadania wszystkich aktorów rynku pracy: przedsiębiorców, pracowników, państwa i związków zawodowych, oraz jak w tych nowych warunkach powinna wyglądać reprezentacja interesów pracowniczych.

Wątek, który przewijał się w trakcie wielu spotkań, była kwestia europejskiej płacy minimalnej.

Uczestnicy debat rozważali, czy może ona stanowić remedium na społeczny spokój i odbicie gospodarki, na jakich

Innowacje, niestety, zabierają miejsca pracy. Z badań wynika, że w perspektywie kilkudziesięciu lat 50 proc. miejsc pracy w USA jest zagrożonych likwidacją wskutek automatyzacji. W krajach wschodzących ten wskaźnik może sięgnąć nawet 70–80 proc.

EBRAHIM RAHBARI

dyrektor zespołu ds. gospodarki światowej Citi

warunkach możliwy byłby taki unijny konsensus i jak budować inkluzywny rynek pracy.

Mówiliśmy o rewolucji, jakiej w związku ze zmianami na rynku pracy ulegają modele biznesowe przedsiębiorstw, jak zmienia się już dziś i jak zmieniać się będzie sposób ich funkcjonowania, organizacji i zarządzania.

Podczas 60 godzin debat padło wiele cennych wniosków i rekomendacji.

W trakcie dyskusji dotyczących przyszłości biznesu mówiono o tym, że na naszych oczach przedsiębiorstwa stają się raczej koncepcją strategiczną niż fizycznymi strukturami. Zakłócające innowacje (disruptive innovations) przekraczają granice sektorów gospodarki i burzą dotychczasowy sposób myślenia o rozwoju firm.

Sukcesy przedsiębiorstw, które oparły swój rozwój na internetowych platformach i aplikacjach, dowodzą, że dziś w biznesie nie sposób już ograniczać się do monitorowania „swojego” rynku i działających na nim konkurentów. Zwracali na to uwagę zarówno wizjonerzy z Doliny Krzemowej – tacy jak Martin Ford, doradcy największych światowych koncernów – tacy jak Ade McCormack czy Garry Jacobs. – Musicie się liczyć z tym, że wasz największy rywal przyjdzie spoza branży, a najcenniejszą wartością waszej firmy nie będą materialne aktywa, ale ikonka na stronie startowej smartfona – ostrzegali obecni na EFNI przedstawiciele nowej generacji firm.

Paneliści podkreślali, że w wyniku czwartej rewolucji przemysłowej, być może już nawet za pięć lat,

Powinniśmy przyzwyczajać młodych do krótszych cykli pracy. To sprawi, że będą bardziej elastyczni i przygotowani do zmian.

ADE MCCORMACK

doradca ds. strategii cyfrowych,
Wielka Brytania

możemy się spodziewać ogromnej zmiany w zakresie zestawu umiejętności niezbędnych do dobrego funkcjonowania na rynku pracy.

W cenie będą przede wszystkim umiejętności kognitywne, służące ciągłemu nabywaniu nowych kwalifikacji i dostosowaniu do zmiany. O przydatności na rynku pracy będzie decydować zdolność do kreowania i wdrażania innowacji, łączenie wiedzy i umiejętności z kilku dziedzin.

Rutynowe wykonawstwo i wąskie specjalizacje stracą na znaczeniu. Firmy będą poszukiwały pracowników samodzielnych, rozumiejących otaczający świat i zasady współpracy. Aby tak kształcić młodych, trzeba odejść od edukacji opartej na posłuszeństwie i testach na rzecz edukacji opartej na ciekawości i etosie.

– Powinniśmy przyzwyczajać młodych także do krótszych cykli pracy.

To sprawi, że będą bardziej elastyczni i przygotowani do zmian – zwracali uwagę paneliści. Podkreślali, że trzeba

Patriotyzm gospodarczy może prowadzić do nacjonalizmu, często jest niczym innym jak protekcjonizmem, który jest szkodliwy dla biznesu, zwłaszcza w dobie globalizacji.

THOMAS E. GARRETT

wiceprezydent, Międzynarodowy Instytut Republikański (IRI), USA

usprawniać systemy kształcenia ustawicznego i przekwalifikowania zawodowego. Powinno to być wspólne zadanie rządów, pracodawców i związków zawodowych.

Podczas paneli poświęconych przyszłości pracy zaznaczono, że zmianom ulegną formy zatrudnienia – znacznie mniej będzie stałych miejsc pracy, więcej za to zleceń i umów na godziny, mniej tradycyjnych etatowych pracowników, więcej wolnych strzelców. Pojawi się nowy typ freelancera. Zleceniodawca będzie od niego oczekiwał nie tylko kompetencji koniecznych do wykonania określonego zadania, ale też do zorganizowania grupy podwykonawców.

Według szacunków przytaczanych przez wielu panelistów podaż pracy już wkrótce znacząco się skurczy i wystarczy jej tylko dla 20 proc. światowej populacji. Najinteligentniejsze i najbardziej kreatywne jednostki będą rozrywane. Pozostali staną się

zbędni. Z jednej strony wzrośnie więc konkurencja o talenty, z drugiej natomiast – będziemy mieli nadmiar rąk do pracy. Znacząco spadnie przy tym popyt na pracę prostą.

Dyskutanci szukali odpowiedzi na pytanie, z czego ma się utrzymać 80 proc. światowej populacji, która prawdopodobnie już niedługo znajdzie się poza rynkiem pracy, oraz jak utrzymać wzrost gospodarczy bez rosnącego popytu globalnego – kto i za co będzie kupował dobra i usługi, skoro znaczna część społeczeństwa nie będzie czynna zawodowo w tradycyjnym rozumieniu.

Ekspert EFNI ostrzegali, że spadek zapotrzebowania na pracę na świecie będzie prowadzić do działań mających na celu ochronę gospodarek narodowych poprzez ograniczenie międzynarodowej konkurencji. Przykładami tego są choćby regulacje dotyczące płacy minimalnej wprowadzone przez Niemcy, Francję i Norwegię. Paneliści wskazywali, że lansowana w Brukseli przez państwa starej Unii zasada równej płacy za taką samą pracę w tym samym miejscu może doprowadzić do zminimalizowania eksportu usług w ramach rynku wewnętrznego UE.

Paneliści podkreślali, że tzw. patriotyzm gospodarczy, który najczęściej objawia się protekcjonizmem, nie jest rozwiązaniem. Może natomiast rozpocząć negatywny trend, który uderzy w obywateli UE, a protekcjonistyczne działania mogą rozsadzić Unię Europejską.

W dyskusjach zwracano również uwagę na europejski paradoks jednoczesnego występowania

wysokiego bezrobocia, w szczególności wśród młodych, oraz niedoboru pracowników. Wskazywano, że stałe zatrudnienie dla wielu osób może zastąpić praca kontraktowana przez aplikacje internetowe, takie jak np. Uber, i że będziemy pracować dla wielu podmiotów równocześnie, świadcząc usługi w ramach różnych projektów. Podkreślano, że umiejętności i czas poświęcany na pracę staną się towarem, który będziemy musieli sprzedawać.

Wszystko to będzie prowadzić do rosnącego poczucia niestabilności i stresu. **Jednak próba powstrzymania zmian i powrotu do regulowania pracy poprzez dwudziestowieczny kodeks pracy może przyczynić się tylko do ograniczenia rozwoju i stworzenia iluzorycznego poczucia stabilności grupie wybrańców.** Powrót do dyskusji o nowym modelu pracy, który zastąpi koncepcję flexicurity, leży więc w interesie wszystkich uczestników rynku. Należy też na nowo zdefiniować pojęcia bezpieczeństwa socjalnego oraz role partnerów społecznych, instytucji państwowych i międzynarodowych w warunkach przyspieszonej zmienności. – Nie można łączyć pojęcia bezpieczeństwa zatrudnienia wyłącznie z gwarancją zatrudnienia. Na poczucie bezpieczeństwa wpływa wiele innych elementów, np. higiena pracy, posiadanie reprezentacji, stabilność wykonywania zadań.

Będziemy musieli zaakceptować bardziej elastyczne stosunki pracy, ale trzeba też będzie znaleźć sposoby zapewnienia bezpieczeństwa i redystrybucji poza rynkiem pracy. Dlatego musimy przemyśleć na nowo, co rozumiemy przez pracę. Nie sposób już dłużej ograniczać jej jedynie

do działalności zarobkowej. Należy poprawić poziom zabezpieczeń, tak aby ludzie mogli przechodzić od jednych aktywności do drugich, wolontariatu czy pracy społecznej – podkreślał Guy Standing, twórca pojęcia prekariatu oraz propagator globalnego bezwarunkowego dochodu gwarantowanego. I nie był w tym odosobniony. Taki stały dochód przez całe życie pozwoliłby ludziom na przetrwanie bez pracy, a jednocześnie podtrzymał popyt potrzebny dla utrzymania wzrostu gospodarczego. O zasadności takiego rozwiązania mówili akademicy, ale i przedstawiciele biznesu, w tym również gość specjalny EFNI 2016 Martin Ford.

Podczas debat podkreślano, że w gospodarce czwartej rewolucji przemysłowej największe korzyści będą przynosić innowacje, a najwyższy zwrot z innowacji otrzymają

Musimy przemyśleć na nowo, co rozumiemy przez pracę. Nie sposób już dłużej ograniczać jej jedynie do działalności zarobkowej.

GUY STANDING

profesor, Uniwersytet Londyński,
Wielka Brytania

innowatorzy – nosiciele kapitału intelektualnego, oraz akcjonariusze – właściciele kapitału fizycznego i finansowego. To już dziś tłumaczy rosnącą lukę w zamożności między tymi, którzy zależą od kapitału, i tymi, którzy zależą od pracy. Nierówności te będą postępować także w wymiarze międzynarodowym. Kraje takie jak Polska, które swój wzrost gospodarczy oparły na taniej pracy, będą skazane na marginalizację. Jak jej zapobiec?

- Kluczowym elementem polityki gospodarczej każdego kraju powinno być zdefiniowanie swojej roli w globalnej cyfrowej gospodarce
- podkreślali paneliści. Otwarcie rynku na transformację cyfrową jest nieuchronne. Nie wystarczy jednak do osiągnięcia sukcesu. Państwa mogą zwiększać swoje szanse, prowadząc odpowiednią politykę gospodarczą. Wskazywano, że jeśli Europa wykorzysta szanse, jakie daje przemysł 4.0, to do 2025 roku

gospodarka europejska może zyskać 1,25 biliona EUR wartości dodanej. Przegapienie tej rewolucji może oznaczać potencjalne straty sięgające 605 miliardów EUR.

Podczas dyskusji pracodawców z przedstawicielami związków zawodowych zgodzono się co do tego, że do gigantycznych zmian na rynku pracy, które niesie ze sobą czwarta rewolucja przemysłowa, będą musiały dostosować się również organizacje pracodawców i pracowników. Podkreślano, że wobec tego, iż trudno jednoznacznie przewidzieć konsekwencje powstania nowych zawodów i form organizacji pracy, rola dialogu społecznego i konstruktywnej współpracy między pracodawcami a związkowcami będzie kluczowa dla sukcesu, zarówno w poszczególnych krajach, jak i w całej Unii Europejskiej.

EFNI 2016 odbywało się zaledwie trzy miesiące po referendum, w którym Brytyjczycy opowiedzieli się za wystąpieniem z Unii Europejskiej. Brexit był geopolitycznym szokiem, nic więc dziwnego, że wątek tego bezprecedensowego wydarzenia przewijał się w wielu debatach dotyczących przyszłości Europy, nowego światowego ładu i demokracji. Paneliści zwracali uwagę, że skutkiem Brexitu może być próba ratowania Unii przed rozpadem przez zacieśnienie współpracy między krajami strefy euro. To byłaby zła wiadomość dla takich krajów jak Polska i Węgry, które już są na peryferiach Unii i pozostają w konflikcie z Brukselą w sprawie uchodźców. Głębsza integracja tzw. jądra UE pozostawiłaby te kraje na zewnątrz i z niewielkimi szansami na udział w naprawionej Unii.

*Jeden rynek, jedna waluta,
jedna demokracja – to jest to,
czego Europie brakuje.*

ULRIKE GUEROT

dyrektor, European Democracy Lab, Niemcy

Paneliści wskazywali też, że wzrost nastrojów populistycznych i ksenofobicznych w Unii jest dowodem rosnącego zapotrzebowania na nowe idee projektujące przyszłość kontynentu.

Analizując głęboki i wielowymiarowy kryzys, jaki przeżywa Unia Europejska, paneliści starali się wskazać kierunki, w jakich zmierzać powinna Unia, by się odrodzić. Podkreślali, że alternatywą nie może być powrót do państw narodowych. – **Wszystkie wyzwania, przed jakimi dziś stajemy, mają wymiar ponadnarodowy lub wręcz globalny: rozwój gospodarczy, bezpieczeństwo, migracje, zmiany klimatyczne. Skuteczne rozwiązania możemy wypracować jedynie we współpracy na poziomie europejskim – podkreślali.**

Podczas debat na temat przyszłości demokracji, jej przemian i podstawowych wartości – wolności, równości, solidarności i sprawiedliwości, zwłaszcza w kontekście wyzwań na rynkach pracy, powtarzały się opinie, że obecny kryzys demokracji jest głębszy i poważniejszy niż poprzednie. Nie tylko dlatego, że w całym niemal świecie wzrosły siła ekonomiczna i prestiż systemowy reżimów niedemokratycznych. Również dlatego, że demokracja, w odczuciu znaczącej części obywateli, przestała ograniczać negatywne skutki działania czystego rynku, w tym kreowane przezeń nierówności.

Paneliści wskazywali, że w ostatnim czasie nastąpiła wyraźna utrata dominującej pozycji demokratycznego państwa i – najkrócej mówiąc – demokracja przegrała w wielu dziedzinach z nieskrępowanym

Inwestowanie w kapitał ludzki to zdecydowanie opłacalna lokata. Pracownicy czują, że się w nich inwestuje, a to przekłada się na wyniki firmy.

MICHEL KHALAF
prezes MetLife EMEA

rynkem. Ten trend odrotu od demokracji powstrzymać może tylko odnalezienie spójności i równowagi między galopującym postępem technologicznym, rynkiem i społeczeństwem. To stało się dziś pilniejsze niż kiedykolwiek.

Do dyskusji o zmianach, u progu których stanął świat, zaprosiliśmy wybitnych przedstawicieli nauki i praktyków biznesu. Po raz pierwszy w naszej pięcioletniej historii na Forum tak licznie pojawili się przedstawiciele partnerów europejskiego i krajowego dialogu społecznego, w tym także, oprócz przedstawicieli Komisji i Parlamentu Europejskiego, polityków, polskich i zagranicznych think tanków, uniwersytetów i ośrodków analitycznych, reprezentanci związków zawodowych, zarówno polskich, jak i Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych ETUC.

FOTOGALERIA EFNI 2016

W czterdziestu wydarzeniach programowych VI EFNI wzięło udział 900 uczestników z 26 krajów świata. Wśród gości znaleźli się wybitni politycy i przedstawiciele najwyższych władz Unii i Komisji Europejskiej, polscy i europejscy przedsiębiorcy i menedżerowie, ambasadorowie, parlamentarzyści, reprezentanci administracji i samorządów, instytucji oświatowych i think tanków, kultury i mediów. Ich obrady relacjonowało 97 polskich i zagranicznych dziennikarzy.

EFNI 2016

- 3 sesje plenarne
- 8 paneli dyskusyjnych
- 4 premiery raportów specjalnych
- 1 premiera książkowa
- 6 okrągłych stołów
- 2 gale wieczorne i wieczór integracyjny
- 6 spotkań w ramach Rozmów nocnych marków
- 4 spotkania w ramach Zatok dialogu

Podczas śniadania z przedstawicielami świata biznesu, polityki i organizacji pozarządowych zatytułowanego „Polska – Unia Europejska. Wspólne wyzwania i perspektywy” Frans Timmermans, pierwszy wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej, po krótkim wystąpieniu odpowiadał przede wszystkim na pytania dotyczące przyszłości wspólnego rynku, kształtu stosunków UE z Wielką Brytanią po Brexicie oraz jego politycznych i gospodarczych konsekwencjach.

– **Jeżeli jesteśmy Unią obywateli, to nie możemy zamykać granic dla ludzi, a pozostawiać je otwarte dla towarów.** Przecież to nie państwo, ale ludzie są suwerenem. Jeżeli pójdziemy tą drogą, Brexit będzie tylko wstępem do katastrofy – mówiła Ulrike Guérot, założycielka i dyrektorka European Democracy Lab. Zastrzegła przy tym, że wyjściem nie jest obrona Unii w obecnej formie, ale jej reforma. Podczas wystąpienia w stylu TED w piątkowy poranek 30 września swoje pomysły na to, jak uratować Unię Europejską, przedstawili także: Danuta Hübner, Aleksander Smolar, Steve Keen i Paweł Świeboda.

EFNI 2016 to 62 godziny programu głównego, ale także 18 godzin w ramach programu towarzyszącego. Równoległe z sesjami i panelami EFNI odbywały się dyskusje Inicjatywy Bałtyckiej (na temat zrównoważonego rozwoju rejonu Morza Bałtyckiego), a także panele o łamaniu praw człowieka we współczesnych konfliktach zbrojnych, przyszłości pracy w dobie globalizacji widzianej z perspektywy młodego pokolenia oraz zarządzania zmianą w firmach rodzinnych. Ostatnia z wymienionych debat zwieńczyła uroczystość wręczenia nagród Wizjonerzy 2016.

Nadia Sawczenko, deputowana do Rady Najwyższej Ukrainy, była gościem panelu pt. „Łamanie praw człowieka we współczesnych konfliktach zbrojnych”. Odbył się on w ramach wydarzeń towarzyszących EFNI 2016. Podczas gali zamknięcia EFNI bohaterska ukraińska pilotka na ręce uczestników Forum złożyła osobiste podziękowania za wsparcie i pomoc, jakich Polska udziela Ukrainie w rozpoczętym przez nią procesie reform.

Podczas EFNI 2016 już po raz drugi odbyło się wręczenie nagród Emerging Market Champions. Laur dla polskiej firmy, która odniosła sukces na zagranicznych rynkach wschodzących, otrzymała Amica SA. Za najlepszą inwestycję zagraniczną w Polsce uznano natomiast Cemex SA. Wręczając nagrody, Sławomir S. Sikora, prezes zarządu Citi Handlowy, i Andrzej Olechowski, przewodniczący Rady Nadzorczej Citi Handlowy, podkreślili, że laureaci tegorocznych nagród są przykładem otwartości i kreatywności w prowadzeniu biznesu.

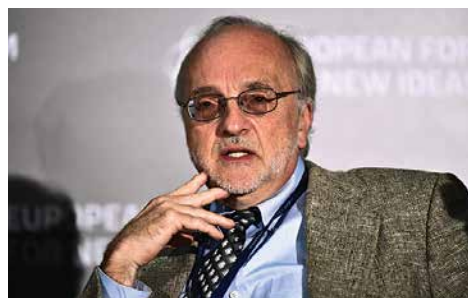
Gościem specjalnym EFNI 2016 był Martin Ford – przedsiębiorca, wizjoner, założyciel start-upów, z 25-letnim doświadczeniem w softwarze i computer designie. Insider z Doliny Krzemowej zyskał sławę także jako autor bestsellerów o przyszłości pracy. Dowodzi w nich, że automatyzacja nie tylko wspomaga rozwój, ale też zagraża poważnie miejscom pracy białych kółnierzyków. Ford jako pierwszy zwrócił uwagę, że w wyniku gwałtownie postępującej robotyzacji i rozwoju sztucznej inteligencji znikną tysiące miejsc pracy i zawodów. W samych tylko USA w ciągu dwóch najbliższych dekad zautomatyzowanych zostanie 47 proc. obecnych stanowisk pracy.

FOTOGALERIA EFNI 2016

– Gospodarka funkcjonuje dziś w wymiarze globalnym. By się rozwijać, potrzebuje sprzyjających warunków politycznych i poparcia społecznego. Przyszły wzrost i zatrudnienie wymagają odwrócenia tendencji spadkowej przemysłu w europejskim PKB. Niezbędne są kroki wspierające wzrost przemysłu 4.0 w kontekście strategii rozwoju jednolitego rynku cyfrowego oraz polityka środowiska, klimatu i energii nieograniczająca konkurencyjności przemysłu – mówiła podczas gali otwarcia EFNI 2016 Emma Marcegaglia, szefowa BusinessEurope, największej europejskiej organizacji przedsiębiorców, współorganizatora EFNI.

Podczas EFNI-owych debat nad przyszłością demokracji powracała troska o los podstawowych wartości demokratycznych – praw obywatelskich i spójności społecznej. Uczestnicy wielu dyskusji zwracali uwagę, że społeczne przemiany dokonują się w błyskawicznym tempie i nie mamy jasności co do ostatecznej wizji nadchodzącego ładu społecznego. Nie potrafimy nawet go naszkicować. – Być może dlatego – spekulowali – że nową cechą społeczeństw jest to, iż okresów stabilności już nigdy nie będzie. Uczestnikiem sporu o przyszłość demokracji w „zubernym” świecie był m.in. profesor Herbert Kitschelt.

EFNI to od kilku lat także miejsce premier książkowych. 30 września 2016 roku odbyła się na Forum premiera polskiego wydania światowego bestsellera autorstwa gościa specjalnego EFNI 2016 Martina Forda „Rise of the Robots: Technology and the Threat of Jobless Future”. Książka zyskała tytuł biznesowej książki roku 2015 przyznany przez „Financial Times” i magazyn „Forbes”. Uczestnicy Forum, którzy przybyli na poranne spotkanie z autorem, otrzymali „Świt robotów” w prezencie. Pozostali, jeszcze tego samego dnia, mogli go kupić w EFNI-owej księgarni w kularach konferencji.

Po tytułowej sesji plenarnej EFNI 2016 „Przyszłość pracy. Realia, marzenia i mrzonki” odbyła się ceremonia wręczenia nagród NEW@POLAND przyznawanych przez Zarząd Związku Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan. Zrzeszeni w nim przedsiębiorcy wraz z przedstawicielami nauki zasiadającymi w kapitule nagrody wyróżniają podmioty, które w ciągu ostatnich 18 miesięcy zrealizowały najbardziej innowacyjny projekt informatyczny dla administracji publicznej. W 2016 roku nagroda przypadła Ministerstwu Cyfryzacji za upowszechnienie dostępu do publicznych usług cyfrowych w ramach projektu 500+. Laureatem wyróżnienia został Urząd miasta Piękary Śląskie za wprowadzenie systemu Parkanizer ułatwiającego kierowcom szybkie znalezienie najbliższego wolnego miejsca parkingowego. Nagrody wręczyli Tomasz Klekowski, prezes zarządu ZPTC Lewiatan oraz Cristiano Pinzauti, przewodniczący NEW@POLAND.

W trakcie EFNI 2016 zaproponowaliśmy debatę nad przyszłością Polski i nad tym, jak pogodzić rozwój gospodarki ze społecznymi oczekiwaniami. Przedstawiciele Rady Dialogu Społecznego, którzy przyjęli nasze zaproszenie do uczestnictwa w okrągłym stole pracodawców, związków zawodowych i polityków, koncentrowali się przede wszystkim na tym, co wszystkie te grupy łączy w myśleniu o rozwoju i sposobach osiągnięcia kompromisu w czterech najbardziej kontrowersyjnych kwestiach: wieku emerytalnego, nowego prawa pracy, ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy o pracy tymczasowej.

Podczas spotkania z Johannesem Hahnem, komisarzem UE ds. europejskiej polityki sąsiedztwa i negocjacji akcesyjnych, uczestnicy EFNI pytali o różne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej w krajach znajdujących się w tzw. kręgu ognia, w tym. m.in. ryzyk politycznych, na jakie narażeni są eksporterzy i inwestorzy z państw UE, uniijnych instrumentów wsparcia dla eksporterów i inwestorów czy dostępu do rynku pracy UE obywateli państw stowarzyszonych. Pytali też o dostęp firm europejskich do rynku zamówień publicznych na Ukrainie i przyszłość stosunków Unii z Turcją.

– Potrzeba nam spojrzenia do przodu – na przykład inwestycji w nowe technologie czy odwagi w kwestii energetyki nuklearnej. To jedna z naszych szans rozwojowych. Inną jest rewolucja cyfrowa – wskazywał Jerzy Buzek, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego i przewodniczący Rady Programowej EFNI. Podczas spotkania pt. „Kiedy Polska dogodni Zachód?”, które było jednym z czterech tegorocznych wydarzeń zorganizowanych w ramach Zatoki dialogu, zwracał też uwagę, że polską piętą achillesową jest szkolnictwo wyższe i rozwój wiedzy. – **Nie jesteśmy dość twórczy ani innowacyjni, a firmy nie chcą inwestować w innowacje – mówił. – Dlatego nasi uzdolnieni młodzi ludzie wyjeżdżają na Zachód.**

Podczas EFNI 2016 byliśmy świadkami czterech premier raportów specjalnych. W trakcie obrad Inicjatywy Bałtyckiej zaprezentowane zostały raporty dotyczące zrównoważonego rozwoju rejonu Morza Bałtyckiego: „Bałtyk dla wszystkich” oraz „Żegluga śródlądowa – Odra”. Społeczność ekonomia.wspolpracy.pl przedstawiła raport „Ekonomia współpracy w Polsce 2016”, analizujący wiedzę na jej temat, strukturę użytkowników i perspektywy rozwoju. **Natalia Hatałska natomiast, po raz pierwszy publicznie, pokazała swój raport na temat trendów i kierunków rozwoju rynku pracy pt. „Praca – scenariusze przyszłości”.**

FOTOGALERIA EFNI 2016

W ramach Rozmów nocnych marków na EFNI 2016 odbyło się 6 wieczornych spotkań.

O tym, co z dzisiejszych wyobrażeń o pracy ma szansę się ziszczyć, a co raczej na pewno należy do sfery mrzonek, rozmawiali: pisarka Sylwia Chutnik, zdobywca obu biegunów i przedsiębiorca Marek Kamiński oraz laureaci konkursu EFNI 2016 nt. przyszłości pracy: Teresa Czogała-Koczy, Jakub Żołędziewski oraz prowadzący spotkanie Paweł Oksanowicz (zdjęcie po lewej). Widzowie, którzy przyszli obejrzeć film pt. „Droga do mistrzostwa”, mieli okazję do rozmowy z jednym z jego bohaterów – Tomaszem Stańko, reżyserem Bartkiem Konopką oraz reprezentantem pomysłodawców i sponsorów filmu Małgorzatą Kowalską-Cecherz z BMW.

– Czekają nas cyfrowe tsunami. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jak w jego wyniku będzie wyglądała praca przyszłości. Nie ma sensu rozwijanie rynku pracy stworzonego w erze industrialnej. Musimy być gotowi na zupełnie nową koncepcję. Nadchodzące realia będą wymagały zdecydowanie większej ciekawości i gotowości do poszukiwań – ostrzegł Ade McCormack podczas sesji plenarnej pt. „Przyszłość pracy. Realia, marzenia i mrzonki”. Guy Standing (na zdjęciu z prawej) przekonywał, że najlepszym rozwiązaniem zapewniającym bezpieczeństwo socjalne w epoce braku pracy jest wprowadzenie powszechnego minimalnego dochodu gwarantowanego.

Jak co roku EFNI przyciągnęło też uwagę dziennikarzy. Do Sopotu przyjechało 97 przedstawicieli polskich i zagranicznych redakcji, aby na bieżąco relacjonować dyskusje toczone podczas Forum. Na terenie Centrum Konferencyjnego Sheraton powstała specjalna strefa prasowa, a w niej zaaranżowane studia, w których prowadzone były wywiady z panelistami i gośćmi EFNI. W efekcie, w trakcie Forum oraz kilku następujących po nim dni ukazało się ponad 700 publikacji w mediach.

W pobliżu Pawilonu Nowych Idei działał Social Newsroom.

Na znajdującej się w nim tablicy można było śledzić na żywo wpisy w mediach społecznościowych – głównie z Twittera, Facebooka i Instagrama – zawierające hasztagi #EFNI i #EFNI2016. W czasie trzech dni EFNI 2016 wygenerowały one 1 243 175 zasięgu organicznego, 5188 interakcji, 1121 udostępnień oraz 3929 polubień. Uczestnicy EFNI chętnie też korzystali ze znajdującej się w Social Newsroomie interaktywnej fotobudki. Można w niej było wykonać serię trzech zdjęć z logo EFNI & Sosialyse i udostępnić je w mediach społecznościowych.

Garry Jacobs, amerykański konsultant z zakresu zarządzania, pisarz, naukowiec i przedsiębiorca, przekonywał uczestników EFNI, że podwojenie zysków w ciągu dwóch lat lub nawet w krótszym czasie jest w zasięgu każdej spółki w każdej branży. Mówił o siłach napędowych i skutecznych strategiach pozwalających na wyzwolenie uśpionego potencjału drzemiącego zarówno w dużych przedsiębiorstwach, jak i start-upach. Goście spotkania mieli okazję do dyskusji o konkretach niezbędnych do prowadzenia każdego biznesu: strategiach wzrostu, rentowności, konkurencyjności i efektywności.

Podczas przerw obiadowych uczestnicy EFNI mogli uczestniczyć w czterech kulturalowych spotkaniach z panelistami – autorami książek. Podczas jednego z nich Andrzej Lubowski (na zdjęciu) opowiadał o tym, co się stało z Ameryką w kontekście kampanii wyborczej. Wyjaśniał, skąd wziął się fenomen Donalda Trumpa i dlaczego tak wielu Amerykanów nie chce widzieć w Białym Domu Hillary Clinton.

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

WYDARZENIA PROGRAMOWE

INAUGURACJA EFNI 2016

PARTNER GALI OTWARCIA

– Wielkie i bogate branże przemysłowe, zatrudniające wiele milionów ludzi, upadają, a każdego dnia powstają firmy nowych technologii, o podobnej lub większej kapitalizacji, zatrudniające 10-krotnie mniej pracowników. W 2006 r. trzema największymi na świecie firmami, jeśli chodzi o kapitalizację, były GE, Gazprom i Exxon. Dzisiaj są nimi Apple, Alphabet i Microsoft. To jest terazniejszość. Jak na nią reagujemy? Bardzo zachowawczo – stwierdziła **Henryka Bochniarz**, prezydent Konfederacji Lewiatan, wiceprezydent BusinessEurope, inaugurując EFNI 2016. Czwarta rewolucja przemysłowa to rewolucja talentu. Wymaga kreatywnego myślenia, innowacyjności, inteligencji emocjonalnej, łączenia wiedzy z różnych dziedzin.

– Także i my, przedsiębiorcy, musimy się zmienić – mówiła. – Musimy zaakceptować fakt, że współpraca jest lepsza niż współzawodnictwo, a inwestycje w innowacyjność i kapitał ludzki są koniecznością. Inwestycją jest także płaca. Pracownicy natomiast muszą pogodzić się z tym, że stabilność zatrudnienia będzie coraz bardziej ograniczana, wzrośnie potrzeba elastyczności i umiejętności przystosowania się do zmian.

Podczas gali został odczytany list od prezydenta RP Andrzeja Dudy, który podkreślał, że międzynarodowe debaty w Sopocie są ważną refleksją nad wyzwaniem dotyczącym Europy i Polski. Co cenne – podejmowane przez przedstawicieli wielu środowisk służących społecznemu porozumieniu i budowaniu wspólnoty.

Europa, jako wspólnota, sypie nam się w rękach, Polska rozpada się na dwa wrogie obozy – alarmowała Henryka Bochniarz.

Jerzy Buzek, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w Parlamencie Europejskim i jednocześnie przewodniczący Rady Programowej EFNI zapowiedział zażarte spory i debaty, które co roku charakteryzują EFNI. – Doskonale wiemy, że system wolnorynkowy ma swoje grzechy. Trzeba o tym rozmawiać. Będziemy też dyskutować o demokracji, rosnącym populizmie, tendencjach do izolowania się, technologii – zapowiadał.

Emma Marcegaglia, prezydent BusinessEurope, które było współorganizatorem EFNI, zwróciła uwagę, że przyszły wzrost gospodarczy i rynek pracy będą zależały od tego, co wydarzy się w Unii Europejskiej. – Unia musi się zmienić, być bardziej konkurencyjna, dzięki czemu przyspieszy wzrost gospodarczy i zwiększy się zatrudnienie – przekonywała. Potrzebny jest też bardziej elastyczny rynek pracy, pobudzenie innowacji, ożywienie inwestycji i wzmocnienie przemysłu, który będzie tworzył więcej miejsc pracy.

– Praca powinna być godna – mówił prezes Banku Pekao S.A. **Luigi Lovaglio**. – Powinna zapewniać dobre warunki, uczciwe wynagrodzenie, możliwość podnoszenia zawodowych umiejętności i standardu życia. Dlatego uważam, że priorytetem rządu powinno być polepszanie warunków pracy. Kluczowa jest również edukacja, ponieważ potrzebujemy wszechstronnego systemu, który zamieni zwykłą wiedzę na proces ciągłego uczenia się i wykorzystywania umiejętności. Ważny jest też rynek pracy, na którym łatwo zatrudnić pracownika i który jest otwarty dla osób obecnie wykluczonych. Istotna jest jeszcze kultura pracy i stosunek do niej. Głęboko wierzę, że ludzie są najważniejsi, by kraj osiągnął sukces. Nastąpi on, gdy młodzi ludzie nie będą już pytać, jak mają znaleźć pracę, ale jak mają budować swoją przyszłość. I to będzie ważna zmiana.

Według Jerzego Buzka stan Unii Europejskiej powinien być początkiem wszystkich dyskusji na EFNI.

Choć UE jest daleka od ideału i wiele rzeczy trzeba w niej zmienić, to jednak jest naszym wspólnym domem i dlatego powinniśmy walczyć o lepszą i silniejszą Europę – powiedziała Marcegaglia.

Luigi Lovaglio przekonywał, że praca musi być pracą godną, bo to ona stanowi podstawę poczucia godności człowieka.

Jacek Karnowski, prezydent Sopotu, zaznaczył, że zmiany zachodzące na rynku pracy dotyczą też miast. – Coraz więcej powinno mówić się także o kryzysie migracyjnym, wszyscy musimy się do niego przygotować. Jesteśmy jedną Europą – przekonywał.

Henryka Bochniarz nawiązała do przyszłości UE. – Kiedy popatrzymy na mapę świata, Europy prawie na niej nie widać. Każdy z 27 krajów UE przegra w konkurencji światowej, jeśli będzie działał sam. Dlatego

czekamy na nową wizję wspólnej Europy, obiecaną na szczycie w Bratysławie, pamiętając, że świat wokół nas pędzi coraz szybciej.

WYSTĄPIENIE GOŚCIA SPECJALNEGO

Gość specjalny EFNI **Frans Timmermans**, pierwszy wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej, zaznaczył, że przed Europą stoi wiele wyzwań: terroryzm, globalizacja, migracja, kryzys gospodarczy, bezrobocie. Naruszają one poczucie bezpieczeństwa. Stwierdził też, że jednym z najważniejszych zadań

dla Europy jest obecnie poradzenie sobie z czwartą rewolucją przemysłową, tak aby przyniosła korzyści wszystkim obywatelom. Bardzo istotne jest wzmacnianie europejskiej solidarności i nietworzenie nowych granic wewnątrz UE, bo to by oznaczało koniec strefy Schengen, a tym samym jednolitego rynku.

Gość z Brukseli przekonywał, że głęboko wierzy w praworządność. – Demokratyczne społeczeństwa muszą szanować mniejszości. To istota demokracji. Większość nie może narzucać swoich praw. Jeśli tak się dzieje, to demokracja zamienia się w tyranie. – Poszanowanie niezależnego sądownictwa jest obowiązkiem każdego obywatela Europy. Komisja Europejska będzie wspierać instytucje, które bronią wartości europejskich, i nie należy tego interpretować jako wtrącania się w wewnętrzne sprawy danego państwa – powiedział Timmermans.

Gałę prowadziła dziennikarka i komentarka **Dorota Warakomska**.

PARTNER

BMW DRIVES CULTURE: PROJEKCJA FILMU PT. „DROGA DO MISTRZOSTWA” W REŻ. BARTOSZA KONOPKI

O życiowych wyborach i doskonaleniu się rozmawiali: **Małgorzata Cecherz-Kowalska**, dyrektor marketingu BMW Group Polska, muzyk **Tomasz Stańko** – jeden z bohaterów filmu **Bartosza Konopki**, który także był obecny na spotkaniu, oraz moderator **Paweł Oksanowicz**, dziennikarz Muzo.fm. – W filmie udało się zebrać uniwersalne przesłania, na przykład to, że nie da się uniknąć porażek. Ważne, by się nie poddawać – mówiła Małgorzata Cecherz-Kowalska. Według Tomasza Stańko droga jest walką między tym, co korzystne i niekorzystne, dobre i niedobre. – Błąd daje świeżość – podsumował.

DLACZEGO DOBRYCH LUDZI DZIELI POLITYKA I RELIGIA?

Wśród gości wieczoru znaleźli się: **Michael Frank A. Alar**, niezależny konsultant z Filipin; **Wiktor Askanas**, profesor emerytowany, Katedra Zarządzania Uniwersytetu Nowego Brunswiku z Kanady; **Guy Standing**, profesor Uniwersytetu Londyńskiego z Wielkiej Brytanii; **Adrian Zandberg**, członek zarządu partii Razem. Dyskutowali o tym, na ile dialog i edukacja mogą być kluczem do rozwiązywania konfliktów i jak uporać się z podstawowymi problemami społecznymi. Debatę nad perspektywami wprowadzenia dochodu gwarantowanego podzieliła uczestników. Spotkanie prowadził **Andrzej Klesyk**, b. prezes PZU.

JAKI KAPITALIZM DLA POLSKI?

Jaki wzorzec systemu gospodarczego powinien być odpowiedzią na wyzwania współczesności? Jaką rolę odegra w tym procesie człowiek, w szczególności w obliczu radykalnych zmian związanych z czwartą rewolucją przemysłową? Odpowiedzi na te pytania szukali akademicy i praktycy: **Janusz Jankowiak**, główny ekonomista Polskiej Rady Biznesu, **Marcin Kędzierski**, dyrektor programowy Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego, **Henryk Orfinger**, prezes zarządu Dr Irena Eris SA. Spotkanie prowadził **Andrzej Koźmiński**, prezydent Akademii Leona Koźmińskiego.

PARTNER WYKŁADU

„Podwojenie zysków w dwa lata jest w zasięgu każdej spółki” – twierdzi **Garry Jacobs**. Ten amerykański konsultant zarządzania, pisarz, naukowiec i założyciel Mira International

JAK W CIĄGU DWÓCH LAT PODWOIĆ ZYSK FIRMY?

zaprezentował wyniki 30-letnich badań. Pierwszy krok? Ustalenie jasnego celu i zaangażowanie. Kluczem jest energia tkwiąca w organizacji. Zadaniem zarządu jest zarażanie tą energią

i prawidłowa komunikacja. Firma musi iść z duchem czasu i korzystać z szans, których źródłem mogą być zmiany technologiczne, prawne, ekonomiczne i polityczne.

Ireneusz Martyniuk, wiceprezes zarządu Polpharma SA, poszedł o krok dalej i zwrócił uwagę na rolę kryzysu w rozwoju firmy. Pozwala on rosnąć bardziej świadomie.

Przemysław Powalacz, prezes zarządu Geberit sp. z o.o. przestrzegając przed niebezpieczeństwami gwałtownego wzrostu. – Firmy powinny stawiać na zrównoważony rozwój – mówił.

Od lewej: Przemysław Powalacz, Ireneusz Martyniuk, Garry Jacobs, Zbigniew Bochniarz.

KONTRAPUNKT

CZWARTEK, 29 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 8.00–9.30
CENTRUM KONFERENCYJNE SHERATON, BALTIC PANORAMA

EUROPA – USA PO WYBORACH: STARYM SZLAKIEM CZY NOWY POCZĄTEK?

O scenariuszach wyborów prezydenckich w USA rozmawiali: **Elmar Brok**, przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych w Parlamencie Europejskim, i **Thomas E. Garrett**, wiceprezydent Międzynarodowego

Institutu Republikańskiego. Rozważali zagrożenia związane z możliwą wygraną Donalda Trumpa, wyrażając nadzieję, że mechanizmy demokratyczne choć częściowo powstrzymają jego plany.

Zastanawiali się też nad przyczynami, które sprawiły, że populści mają realne szanse objąć przywództwo w Europie i USA.

Thomas E. Garrett stwierdził, że wielu Amerykanów jest nadal niezdecydowanych. Dla wielu motywacją, by głosować na Trumpa, jest chęć wstrząśnięcia elitami. Tymczasem sami republikanie widzą niebezpieczeństwa, jakie niesie jego wygrana.

Elmar Brok wskazał na zagrożenia wygranej Trumpa, w tym dla Europy. Opowiadanie się za likwidacją NATO i współpracą z Putinem oznacza, że Europa musiałaby zwiększyć swoje bezpieczeństwo militarne i ekonomiczne.

Od lewej: Elmar Brok, Marek Orzechowski (moderator), Thomas E. Garrett, Małgorzata Bonikowska (moderator)

POLSKA – UNIA EUROPEJSKA. WSPÓLNE WYZWANIA I PERSPEKTYWY

PARTNER

Debata z udziałem Fransa Timmermansa,
pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej

WPROWADZENIE

JERZY BUZEK, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w Parlamencie Europejskim, przewodniczący Rady Programowej EFNI

MODERATOR

WAWRZYNIEC SMOCZYŃSKI, dyrektor zarządzający, Polityka Insight, Polska

We wprowadzeniu do debaty **Jerzy Buzek** pytał o miejsce nowych państw członkowskich w UE, rolę wartości chrześcijańskich oraz przyczyny fali nacjonalizmów narodowych i kryzys zaufania do europejskich instytucji.

– Ci, którzy spowodowali kryzys, nie ponieśli jego konsekwencji. Dotknęły one tych, którzy nie zawiniли – zauważył **Frans Timmermans**. – Rosnące poczucie Europejczyków, że nie są już panami swojego losu, prowadzi do nacjonalizmu. To, jak odpowiemy na to wyzwanie, ma fundamentalne znaczenie dla przyszłości projektu europejskiego.

Nawiązał też do tematu przewodniego EFNI. – Czwarta rewolucja przemysłowa przyniesie ogromne zmiany na rynku pracy. Konieczne jest sprawne zarządzanie, wiara w instytucje europejskie – mówił.

Frans Timmermans zwrócił szczególną uwagę na kryzys migracyjny. Zauważył, że Europa musi się z nim solidarnie zmierzyć i pomóc uchodźcom. Jeśli stracimy umiejętność widzenia świata oczami innych, świat nie będzie lepszy.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące poprawki do dyrektywy o delegowaniu

pracowników Frans Timmermans zapowiedział, że Komisja chce chronić polskich pracowników za granicą, zgodnie z zasadą „ta sama płaca za tą samą pracę w tym samym miejscu”.

Nawiązując do narastającego protekcjonizmu państw członkowskich i dyskusji nt. Brexitu, podkreślił, że Komisja będzie stać na straży czterech wolności rynku europejskiego. – Jedyna droga dla zjednoczonej Europy, nasz Święty Graal, to wspólny rynek i swoboda przepływu osób – mówił. Zwrócił też uwagę na fundamentalne znaczenie praworządności i niezawisłości sądownictwa w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego UE.

NOWY GLOBALNY NIEŁAD – CO CZEKA ŚWIAT I EUROPE?

Pewna epoka się kończy, ale czy wiemy, jaka się zaczyna? Jeśli Unia Europejska przetrwa, to jak będzie wyglądać po kryzysie? A może nadchodzi trzecia fala recesji, która zmieni gospodarczą mapę świata? To tylko kilka pytań, na które odpowiedzi szukali uczestnicy sesji.

MODERATOR

PIOTR BURAS, dyrektor warszawskiego biura,
Europejska Rada Spraw Zagranicznych, Polska

PANELIŚCI

ELMAR BROK, przewodniczący, Komisja Spraw
Zagranicznych, Parlament Europejski

THOMAS E. GARRETT,
wiceprezydent, Międzynarodowy Instytut
Republikański (IRI), USA

ULRIKE GUEROT, dyrektor,
European Democracy Lab, Niemcy

JANUSZ LEWANDOWSKI, europoseł,
Parlament Europejski

Wkraczamy w fazę chaosu i nieładu – zapowiadał prowadzący sesję **Piotr Buras**. Zachód był liderem globalizacji i orędownikiem idei współzależności jako najlepszych mechanizmów zapewniania stabilności. Te zasady przestały się sprawdzać, a dotychczasowemu porządkowi rzucają wyzwania autorytarni aktorzy polityki międzynarodowej, tacy jak Chiny, Turcja czy Rosja. Nie działa już transformacyjna siła Zachodu, do niedawna najważniejszego sposobu na umacnianie światowego porządku. Dokąd zmierza świat?

Ulrike Guérot zwróciła uwagę na kryzys projektu europejskiego, brak zaufania i poczucia bezpieczeństwa obywateli. Mówiła też o woli wprowadzania zmian w instytucjach Unii Europejskiej i podkreśliła, że powinny one wychodzić poza partykularne interesy państw narodowych. Jej zdaniem UE

nie sprostała kryzysowi finansowemu, ponieważ przestała się integrować. – Jeden rynek, jedna waluta, jedna demokracja – to jest to, czego Europie brakuje – mówiła. Podkreślała, że nie zbudujemy lepszej przyszłości naszego kontynentu bez poszanowania takich wartości, jak wolność i praworządność.

Zdaniem **Elmara Broka** Unia Europejska nie poniosła porażki. Stworzyła jeden z najlepiej funkcjonujących jednolitych rynków na świecie, zaczyna radzić sobie z problemem migracji. Europejczycy czują się zagrożeni, boją się o miejsca pracy, niepokoją ich nastroje populistyczne, ale dotyczy to nie tylko naszego kontynentu – tłumaczył. Przyznając, że projekt unijny nie jest idealny, przekonywał, że celem powinno być naprawienie tego, co nie działa. I nie chodzi o nowy traktat czy kolejne instytucjonalne

Od lewej: Elmar Brok, Thomas E. Garrett

PARTNER MERYTORYCZNY

Uczestnicy debaty nie mieli wątpliwości, że Europa przechodzi kryzys zaufania, grożący dezintegracją UE.

debaty, gdyż nie ma na to czasu – mówił. Przestrzegając przed przeciwstawianiem sobie Unii Europejskiej i państw narodowych.

O konieczności zmieniania Unii Europejskiej poprzez rozwiązywanie konkretnych problemów mówił też **Janusz Lewandowski**. Według niego odpowiedzią na kryzys migracyjny i brak poczucia bezpieczeństwa powinna być wspólna ochrona

granic. – Europa przechodzi kryzys zaufania europejskich społeczeństw. Rolą polityków jest odzyskanie go. Nie stanie się to bez rozwiązywania ważnych dla ludzi spraw. Janusz Lewandowski zwracał też uwagę na niebezpieczeństwa stojące przed Unią i grożące jej rozpadem. O ile po wojnie zagrożenie ze strony Związku Radzieckiego mobilizowało do integracji, o tyle teraz kryzys migracyjny czy terroryzm

przyczyniają się do osłabienia projektu europejskiego.

Thomas E. Garrett podkreślał, że USA z uwagą obserwują to, co dzieje się w Europie. Większość elit amerykańskich jest przeciwna polityce izolacjonizmu. Amerykańskie zaangażowanie w Europie będzie kontynuowane, ale dopiero po listopadowych wyborach okaże się, jaki będzie miało kształt.

Od lewej: Ulrike Guerot, Janusz Lewandowski

Piotr Buras

PRZYSZŁOŚĆ PRACY. REALIA, MARZENIA I MRZONKI

Nie da się uciec przed zmianami na rynku pracy wynikającymi z rozwoju technologii. Czy nieodwracalnie czeka nas polaryzacja i fragmentaryzacja pracy i związany z nią wzrost nierówności?

MODERATOR

MAREK TEJCHMAN, zastępca redaktora naczelnego, „Dziennik Gazeta Prawna”, Polska

PANELIŚCI

MICHAŁ BONI, europoseł, Parlament Europejski

MARTIN FORD, futurolog i przedsiębiorca, USA

MICHEL KHALAF, prezes, MetLife EMEA, USA

ADE MCCORMACK, doradca ds. strategii cyfrowych, Wielka Brytania

GUY STANDING, profesor, Uniwersytet Londyński, Wielka Brytania

Zdaniem **Ade McCormacka** nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jak będzie wyglądał rynek pracy po przejściu cyfrowego tsunami, które nadeszło. – Będziemy świadkami rewolucyjnych zmian. To nieuniknione – mówił. Obecny model myślenia opiera się na optymalizowaniu ryzyka jako niezbędnego elementu sukcesu. – Musimy wrócić do ery, w której kierowała nami większa ciekawość – przekonywał. Nadchodzące realia będą wymagały większej kreatywności i elastyczności. Do przeszłości odejdą tradycyjne pojęcia miejsca i czasu pracy. – Elastyczność pracy ma daleko idące konsekwencje – przestrzegali Michał Boni. Jak zorganizować pracę, zabezpieczyć wzrost gospodarczy, a jednocześnie dać ludziom poczucie bezpieczeństwa?

Jak zapowiadał **Martin Ford**, zmierzamy ku zupełnie nowej rzeczywistości. Niektóre zawody znikną, pojawią się

nowe. Udział robotyzacji będzie się nieuchronnie zwiększał i pozostaną na rynku pracy przede wszystkim osoby wysoko wykwalifikowane. Spowoduje to wzrost liczebności prekariatu. Dla niektórych nie będzie pracy. Według Forda rozwiązaniem tego problemu jest wprowadzenie gwarancji podstawowego dochodu. – To kontrowersyjna koncepcja, ale moim zdaniem będziemy musieli pójść w tym kierunku – przekonywał.

Zgodził się z nią **Guy Standing**. – Potrzebne są mechanizmy kompensacyjne, które powinny być wmontowane w strukturę społeczną. Rozwiązaniem mogłoby być wprowadzenie podstawowego dochodu gwarantowanego. – W przeciwnym razie dojdzie do destabilizacji gospodarki i będziemy dryfować w kierunku populizmu i nacjonalizmu – mówił. Zwrócił uwagę na nierówności i brak

PARTNER MERYTORYCZNY

**DZIENNIK
GAZETA PRAWNA**

Od lewej: Michał Boni, Martin Ford, Michel Khalaf

Zdaniem Guya Standinga wprowadzenie nowego systemu redystrybucji dochodów jest koniecznością.

poczucia bezpieczeństwa. – Miliony ludzi stoją w obliczu niepewnej pracy i niższych dochodów. Tracą swoje prawa – ekonomiczne, obywatelskie, polityczne. To prawdziwy kryzys – podkreślał Standing. – Jednak to nie biznes jest odpowiedzialny za powstanie prekariatu – przekonywał. Wynika on z nieuchronnego procesu rozwoju technologii i zmian systemowych.

Michel Khalaf podkreślał pozytywne efekty inwestowania w kapitał ludzki. – Pracownicy czują, że są dla firmy ważni i to przekłada się na wyniki. Nie stoi to w sprzeczności z konkurencyjnością, wręcz przeciwnie. Firmy, które stawiają na rozwój pracowników, tworzą im dobre warunki rozwoju, mają największe zyski. To szczególnie ważne w obliczu zmian pokoleniowych i innego podejścia milenialsów. Czy lepszym rozwiązaniem niż gwarantowanie dochodu nie byłoby zwiększanie dostępu do narzędzi, wiedzy, edukacji, które pomogłyby pracownikom odnaleźć się na rynku pracy?

– Jest jeszcze szereg innych polityk niż dochód gwarantowany – wyjaśniał Standing. – Powinno się na przykład zmienić pojęcie i postrzeganie wynagradzanej pracy, głównie ze względu na pracę kobiet, która jest systematycznie ignorowana. Zajęcia domowe, zaangażowanie na rzecz społeczności lokalnej, uczenie się

czy chociażby samo poszukiwanie pracy powinny być płatne.

– Zwolnijmy, pracujmy na rzecz społeczeństwa, nie podkreślamy konkurencyjności, aż stanie się mandatem do degradowania innych – apelował Standing.

Od lewej: Ade McCormack, Guy Standing, Marek Tejchman

NAGRODA NEW@POLAND 2016

W tym roku nagroda NEW@POLAND Związku Pracodawców Technologii Cyfrowych została wręczona Ministerstwu Cyfryzacji za upowszechnienie dostępu do publicznych usług cyfrowych w ramach projektu 500+.

Złożona z przedstawicieli świata nauki i biznesu oraz władz Związku Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan kapituła doceniła tempo realizacji projektu, jakość współpracy sektora publicznego i prywatnego oraz popularność rozwiązania wśród polskich rodzin.

Nagrodę wręczyli: **Tomasz Klekowski**, prezes zarządu ZPTC Lewiatan i wiceprezydent Konfederacji

Lewiatan, oraz **Cristiano Pinzauti**, przewodniczący jury nagrody NEW@POLAND i wiceprezydent Konfederacji Lewiatan.

Wyróżnienie zostało przyznane Urzędowi Miasta w Piekarach Śląskich za system Parkanizer opracowany przez firmę BT Skyrise, ułatwiający kierowcom szybkie znalezienie wolnego miejsca parkingowego.

Od sześciu lat NEW@POLAND promuje działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego i technologicznej innowacyjności, wyróżniając projekty, które zmieniają sposób organizacji państwa i oferowania usług publicznych.

Przedstawiciel Urzędu Miasta w Piekarach Śląskich odbiera wyróżnienie.

OKRĄGŁY STÓŁ

CZWARTEK, 29 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 14.00-15.15
CENTRUM KONFERENCYJNE SHERATON, COLUMBUS B

PRZEDSIĘBIORCY I PRACOWNICY NA RYNKU WEWNĘTRZNYM UE

Podczas debaty „Przedsiębiorcy i pracownicy na rynku wewnętrznym UE – między konkurencyjnością a ujednolicaniem standardów socjalnych” rozmawiano o tym, jak pogodzić konkurencyjność gospodarek z wyrównywaniem warunków pracy, płacy i ubezpieczeń. Poruszono także temat możliwych

skutków zmiany zasad delegowania pracowników. Zwolennicy zmian wskazują na ich pozytywne skutki – promowanie wysokich standardów zatrudnienia, wyrównywanie uprawnień pracowników wykonujących porównywalną pracę, gwarantowanie uczciwej konkurencji. Krytycy twierdzą, że projekt przyczyni się do eliminacji

z rynku przedsiębiorstw świadczących usługi transgraniczne z wykorzystaniem własnych pracowników.

W spotkaniu wzięli m.in. udział: **Maxime Cerutti**, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych, BusinessEurope; **Ron J.P.M. van Dartel**, ambasador Królestwa Niderlandów w Polsce; **Robert Lisicki**, ekspert Konfederacji Lewiatan, Polska; **Józef Niemiec**, doradca specjalny Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych (ETUC); **Manfred Huterer**, minister pełnomocny Ambasady Niemiec w Polsce; **Stefan Schwarz**, prezes Stowarzyszenia Inicjatywa Mobilności Pracy, Polska. Moderatorem spotkania był **Paweł Lisicki**, redaktor naczelny „Do Rzeczy”, Polska.

Goście EFNI dyskutowali o możliwych skutkach zmian w prawie unijnym.

PARTNER DEBATY

EDUKACJA ZAWODOWA. JAK TO SIĘ ROBI W EUROPIE I JAK MOŻNA W POLSCE

Po co nam szkoła? Czy rodzice chcą dla dzieci wykształcenia czy pracy? Jak efektywna jest edukacja w Polsce i w innych krajach? Na te i inne pytania odpowiadali uczestnicy debaty, zastanawiając się nad postulatami dla polskiego szkolnictwa.

W zgodnej opinii uczestników debaty raport „Efektywna edukacja” obnażył słabości polskiego systemu szkolnictwa zawodowego i zmian, jakie nastąpiły po reformie systemu oświaty w 1999 r. Z badań przeprowadzonych przez Związek Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych wynika, że formalne kształcenie 1/3 polskich uczniów uzupełniają korepetycjami. Najczęściej decydują się na nie rodzice, którzy nie chcą, aby ich dzieci uczyły się w szkole zawodowej. Jednocześnie – wzorem krajów zachodnich – pracodawcy w Polsce coraz częściej angażują się w kształcenie młodzieży.

Odbudowa prestiżu szkolnictwa zawodowego to jeden z postulatów, które w opinii praktyków i teoretyków najbardziej wybrzmiały podczas dyskusji branżowej. – Tworzenie skutecznego systemu edukacji zawodowej, który będzie stanowił trzon dobrze funkcjonującej gospodarki i stanie się realnym wsparciem dla przedsiębiorców, powinno opierać się na ścisłej współpracy pracodawców, szkół i rządu – podkreśliła **Krystyna Boczkowska**, prezes zarządu, Bosch Polska.

Według Krystyny Boczkowskiej szkolnictwo zawodowe to DNA każdej prawidłowo działającej gospodarki.

W debacie wzięli także udział: **Martin Koppernock**, attaché ds. społecznych, Ambasada Republiki Federalnej Niemiec w Polsce; **Agnieszka Sip**, menedżer HR, FCA; **Jens Ocksen**, prezes zarządu, Volkswagen Poznań; **Jadwiga Parada**, dyrektor Departamentu Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego MEN; **Krzysztof Świerk**, dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego; **Małgorzata Żytko**, profesor, Wydział Pedagogiczny UW. Moderatorem spotkania był **Paweł Widel**, prezes zarządu, ZPMiAP. Prezentacja raportu: **Joanna Bochniarz**, prezes zarządu Centrum Innowacyjnej Edukacji.

Uczestnicy debaty podkreślili potrzebę stworzenia wspólnej strategii przez Ministerstwo Rozwoju oraz resorty edukacji i pracy.

PARTNER MERYTORYCZNY

ANDRZEJ KOŹMIŃSKI I JEGO KSIĄŻKA PT. „WYOBRAŹNIA EKONOMICZNA”

Mówiąc o ocenie sytuacji gospodarczej, **Andrzej Koźmiński**, prezydent Akademii Leona Koźmińskiego, wskazywał na zgubność koncentrowania się na wartości PKB. Przekonywał do stosowania wskaźnika, który daje bardziej złożony obraz sytuacji ekonomicznej, bazując na wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji ekonomicznej kraju, ocenie poziomu życia przez obywateli, ich oczekiwaniach i poczuciu bezpieczeństwa. Spotkanie prowadził **Michał Broniatowski**, redaktor naczelny „Forbesa”.

Polacy życzą sobie niezwykle opiekuńczego państwa, które opieką obejmuje nawet firmy – przekonuje prof. Koźmiński.

Michał Broniatowski prezentował książkę „Wyobraźnia ekonomiczna” prof. Koźmińskiego.

SPOTKANIE

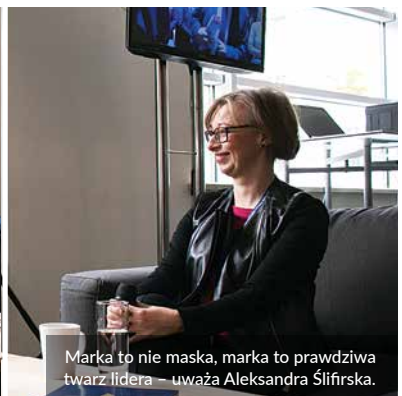
CZWARTEK, 29 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 14.45–15.15
CENTRUM KONFERENCYJNE SHERATON, ZATOKA PRASOWA

SPOTKANIE Z BOHATERKAMI KSIĄŻKI PT. „REKINY BIZNESU W MEDIACH. SZTUKA TWORZENIA PROFILU PUBLICZNEGO” – HENRYKĄ BOCHNIARZ I IRENĄ ERIS

Bohaterki spotkania zgodnie stwierdziły, że personal branding powinien być oparty na byciu sobą. – Warto być sobą i robić to, co się kocha, bo właśnie to kształtuje naszą komunikację publiczną – podkreślała **Irena Eris**, założycielka Laboratorium Kosmetycznego Irena Eris. **Henryka Bochniarz** wskazała na partnerstwo i wiedzę. – Dla ekspertów, których zrzesza Konfederacja Lewiatan, muszą być partnerem w dialogu. Liczy się poziom merytoryczny, ale i komunikacyjny. Spotkanie prowadziła **Aleksandra Ślifska**, autorka książki.

Według Henryki Bochniarz dobra komunikacja i profil publiczny lidera istotnie wpływają na zaufanie pracowników.

Marka to nie maska, marka to prawdziwa twarz lidera – uważa Aleksandra Ślifska.

Technologia dla ludzi...

W tym roku Siemens Sp. z o.o. obchodzi 25-lecie swojej działalności. I choć obecność firmy w Polsce sięga czasów bardziej odległych, bo aż 1853 roku, to jednak o nieprzerwanej działalności w obecnej formie prawnej możemy mówić od 1 marca 1991 roku.

W ciągu tych 25 lat Siemens stał się integralną, stabilną częścią polskiej gospodarki, której zrównoważony rozwój stara się wspierać, oddając na jej usługi najnowsze technologie bazujące na myśli technicznej, pomysłowości i kreatywności swoich inżynierów i naukowców. Firma tworzy nowoczesne miejsca pracy – u siebie, ale również w bliższym i dalszym otoczeniu. W ciągu 25 lat istnienia Siemens stworzył lub rozwinął ok. 5000 miejsc pracy – w obszarze technologii teleinformatycznych, energetycznych, przemysłowych oraz medycznych, także o charakterze badawczo-rozwojowym. I niezmiennie ceni sobie możliwość uczestniczenia w imponującym procesie modernizacji polskiej energetyki, transportu szynowego i drogowego, przemysłu, infrastruktury miast oraz służby zdrowia. Procesie, który przyczynia się do podnoszenia poziomu gospodarki, jej efektywności i konkurencyjności, a także do poprawy życia Polaków. Minimalizuje również negatywny wpływ rozwoju cywilizacji na środowisko naturalne. Rozwiązania technologiczne Siemens są obecne we wszystkich segmentach rynku.

Nie ograniczamy się do działań stricte biznesowych. Od samego początku angażujemy się w inicjatywy wspomagające społeczność lokalną, wspieramy polską naukę i edukację. Organizujemy konkursy o Nagrodę Naukową oraz Nagrodę Artystyczną Siemens dla polskich studentów i naukowców. Oferujemy staże i praktyki studenckie.

Wspieramy także liczne instytucje i przedsięwzięcia kulturalne, w tym Elbląską Orkiestrę Symfoniczną, Teatr w Gorzowie, Muzeum Narodowe w Krakowie, krakowskie Sukiennice, Zamek na Wawelu oraz Teatr Wielki Operę Narodową w Warszawie.

Z naszych dokonań – w sferze biznesowej i społecznej – jesteśmy naprawdę dumni i przekonani, że we właściwy sposób wspierają one naszych klientów i partnerów biznesowych, pomagając im rozwijać ich działalność i stawiać czoło nowym wyzwaniom. Wpływają one także na każdego z nas, ułatwiając nam radzenie sobie z problemami współczesnego świata i otaczającego nas życia. Co więcej – są motorem kolejnych innowacji. Wszystko w duchu... **Ingenuity for life.**

PARTNER PANELU

citi handlowy

KRAJE WSCHODZĄCE: ŚLALOM MIĘDZY ZAGROŻENIAMI. BREXIT, PUŁAPKA ŚREDNIEGO WZROSTU, WYZWANIA DEMOGRAFICZNE

Dobre czasy dla krajów wschodzących minęły. Nie powinny już opierać modelu gospodarczego na eksporcie, ale zwrócić większą uwagę na rynek wewnętrzny – zgodnie mówili paneliści.

MODERATOR

ANDRZEJ OLECHOWSKI, przewodniczący Rady Nadzorczej, Citi Handlowy, Polska

PANELIŚCI

MAREK BELKA, b. premier RP, Polska

JERZY HAUSNER, profesor, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Polska

GRZEGORZ KOŁODKO, dyrektor, Centrum Badawcze Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER, Akademia Leona Koźmińskiego, Polska

EBRAHIM RAHBARI, dyrektor zespołu ds. gospodarki światowej, Citi, USA

– Gospodarki rozwinięte wpadły w pułapkę stagnacji gospodarczej i bronią się przed nią metodami, które są niebezpieczne dla państw wschodzących – wyjaśniał **Marek Belka**.
– **Jerzy Hausner** podkreślił, że mamy do czynienia z okresem wyjątkowo niskiego wzrostu produktywności. – Jeśli kraje wschodzące chcą gonić państwa bogatsze, muszą zwiększać produktywność – przekonywał.

Przed uleganiem presji PKB ostrzegwał **Grzegorz Kołodko**. – Ważna jest jakość wzrostu gospodarczego, sposób dystrybucji, a nie tylko jego tempo – mówił. Celem aktywności gospodarczej w skali makro powinien być zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy. – Nie będzie globalnego wzrostu, jeśli wzrost na rynkach wschodzących nie będzie wyższy niż w krajach rozwiniętych – podkreślił **Ebrahim Rahbari**. Zwrócił uwagę na trudniejsze otoczenie gospodarcze, stagnację w handlu międzynarodowym, tendencje państw do izolacji. – Olbrzymim wyzwaniem będą zmiany technologiczne. W perspektywie

kilkudziesięciu lat 50 proc. miejsc pracy w USA może zniknąć wskutek automatyzacji, w krajach wschodzących nawet 70–80 proc.

Podczas panelu wręczono nagrody **Emerging Market Champions Citi Handlowy**. Nagrodę dla polskiej firmy, która odniosła sukces na rynkach zagranicznych, otrzymała Amica SA. Za najlepszą inwestycję zagraniczną w Polsce uznano Cemex SA. Wręczając nagrody, prezes zarządu Citi Handlowy **Sławomir S. Sikora** podkreślił, że tegoroczni laureaci są przykładem otwartości i kreatywności w prowadzeniu biznesu.

ZAWODY PRZYSZŁOŚCI – JAK OSWOIĆ SKOK W NIEZNANE?

PARTNER OKRĄGŁEGO STOŁU

Jakie zawody będą popularne w przyszłości, a jakie znikną? Jak się do tych zmian przygotować? Czy będziemy musieli uczyć się całe życie, by utrzymać pracę? Jak przewidzieć przyszłość? Na te i inne pytania Michała Dżogi odpowiadali uczestnicy debaty nad profesjami przyszłości.

Uczestnicy dyskusji zgodnie stwierdzili, że to, co jest pewne, to zmiana. Nie do końca jednak wiadomo, w jakim kierunku ona nastąpi.

MODERATOR

MICHAŁ DŻOGA, dyrektor ds. korporacyjnych i relacji z rządem, Intel Corporation EMEA, Polska

PREZENTACJE WPROWADZAJĄCE

ANN DE COEN, starszy badacz, IDEA Consult, Belgia

KAYE GARDNER-O'KEARNY, dyrektor Corporate Higher Education, Intel Corporation, USA

Ann De Coen przedstawiła diagnozę obecnego rynku pracy i wyzwania, jakie przed nim stoją. Dzisiejsza rzeczywistość to zmieniający się popyt na tym rynku, kurczące się zasoby, zanik niektórych zawodów i pojawianie się nowych.

Konrad Wawruch podkreślał nieuchronność zmian: wysoce wyspecjalizowane zawody w przyszłości mogą niespodziewanie zniknąć, w cenie mogą pozostać powszechne profesje.

Aby neutralizować ryzyko wypadnięcia z rynku pracy, niezbędne jest ustawiczne kształcenie, podkreślił **Ferdinand Kjaerulff**. – Powinniśmy przyzwyczajać młodych do krótszych cykli pracy. To sprawi, że będą bardziej elastyczni i przygotowani do zmian – dodał.

– Przyszłość będzie wymagała od nas i naszych dzieci nowych umiejętności, które będą odpowiadały na wyzwania, jakie niesie ze sobą postęp technologiczny i konieczność zarządzania wielką ilością danych – uzupełniła **Kaye Gardner-O'Kearny**.

Piotr Arak stwierdził, że w Polsce ok. 50 proc. dzisiejszych zawodów jest zagrożonych, potencjałem jest natomiast wysoki odsetek ludzi z wyższym wykształceniem.

Rzeczywistość wymusza na nas czujność. Nie można zaplanować kariery zawodowej na całe życie, bo codzienność przynosi wiele zmian – podkreślali paneliści. Dlatego na znaczeniu zyskują takie wartości, jak współpraca i wzajemny szacunek.

PANELIŚCI

PIOTR ARAK, główny badacz, Polityka Insight, Polska

FERDINAND KJAERULFF, dyrektor zarządzający, CodersTrust, Dania

ADE MCCORMACK, doradca ds. strategii cyfrowych, Wielka Brytania

KONRAD WAWRUCH, prezes zarządu, 7bulls.com, Polska

Kaye Gardner-O'Kearny zwróciła uwagę na potrzebę rozmowy o tym, jak do zmian na rynku pracy powinny przygotować się różne systemy, w tym system edukacji.

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
CENTRUM ANALITYCZNE

PARTNER DEBATY

POLSKIE FORUM HR

CZY ELASTYCZNY I BEZPIECZNY RYNEK PRACY TO UTOPIA?

Rozwój technologiczny będzie miał coraz większy wpływ na rynek pracy i modele zatrudnienia. Czy jest możliwe utrzymanie tradycyjnych stosunków pracy? Czy elastyczność oznacza prekariat, a chronione etaty – dobrobyt?

PROWADZENIE

GRZEGORZ BACZEWSKI, dyrektor Departamentu Pracy, Dialogu i Spraw Społecznych, Konfederacja Lewiatan, Polska

WYSTĄPIENIA OTWIERAJĄCE

ANNEMARIE MUNTZ, prezydent World Employment Confederation

GUY STANDING, profesor, Uniwersytet Londyński, Wielka Brytania

PANELIŚCI

MAXIME CERUTTI, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych, BusinessEurope

PIOTR KRASUSKI, dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Rozwoju, Polska

JÓZEF NIEMIEC, doradca specjalny, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC)

GUY STANDING, profesor, Uniwersytet Londyński, Wielka Brytania

ROBERT STRAUSS, dyrektor Działu Reform Krajowych, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

ANNA WICHA, prezes zarządu, Polskie Forum HR, Polska

PODSUMOWANIE

ANNEMARIE MUNTZ, prezydent World Employment Confederation

Anna Wicha zwracała uwagę na różne modele zatrudnienia pracowników.

Annemarie Muntz przekonywała, że mało elastyczny rynek pracy nie będzie tworzył nowych miejsc pracy. Utopią jest przy tym myślenie, że każdy Europejczyk będzie miał stałą pracę. Stabilne zatrudnienie nie wynika z rodzaju posiadanej umowy. **Guy Standing** podkreślał, że nie należy łączyć bezpieczeństwa zatrudnienia wyłącznie z jego formą. Na poczucie bezpieczeństwa wpływa wiele innych elementów. Zdaniem **Józefa Niemca** konieczne jest satysfakcjonujące wynagrodzenie, przestrzeganie prawa czy zabezpieczenie socjalne.

Paneliści podkreślali, że nie ma uniwersalnego modelu i konieczne jest dopasowanie polityki zatrudnienia do realiów. Zdaniem **Piotra Krasuskiego** dużo mówi się o mobilności

międzysektorowej, jednak trudno znaleźć przykłady jej dobrego wdrożenia w Europie. Ta koncepcja wciąż jest w powijakach, najpierw powinniśmy udoskonalić różne formy elastyczności.

Anna Wicha zaznaczyła, że szkolnictwo nie zapewnia właściwej preorientacji zawodowej, znajomości reguł działania rynku pracy. Dlatego wśród młodych ludzi pojawia się ślepe dążenie do umów stałych, które dają złudne poczucie bezpieczeństwa.

Niezbędna jest dyskusja o modelu rynku pracy, który byłby elastyczny dla firm i bezpieczny dla pracowników. **Maxime Cerutti** apelował o dialog. Tylko on może doprowadzić do zmian satysfakcjonujących wszystkie strony.

Według Guya Standinga nie można oczekiwać elastyczności od pracownika, który nie ma gwarancji bezpieczeństwa.

ZYSK CZY WARTOŚCI – JAK ZAANGAŻOWAĆ DOSTAWCÓW W STRATEGIĘ ROZWOJU FIRMY

PARTNER WARSZTATÓW

Podczas warsztatów dyskutowano o systemowej współpracy międzynarodowej firmy z setkami firm współpracujących. Przy wsparciu przedstawiciela dostawców IKEA i audytora IWAY uczestnicy zastanawiali się nad rozwiązaniami konkretnych problemów. Podczas dyskusji mogli dowiedzieć się więcej o podejściu IKEA, opartym na zrównoważonym rozwoju i zaufaniu do kontrahentów.

Na całym świecie dostawcy IKEA zatrudniają ponad 600 000 osób. To ogromna odpowiedzialność, a jednocześnie szansa wywarcia pozytywnego wpływu na ludzi,

społeczności i środowisko. Dlatego firma postanowiła opracować podstawowe warunki współpracy z dostawcami. – Jej podstawą jest kodeks IWAY, który pozwala rozwijać biznes w oparciu

o wspólne wartości, partnerstwo i zrozumienie – mówiła **Katarzyna Balashov**, rzeczniczka prasowa IKEA w Polsce.

IKEA stworzyła unikatowy system współpracy z dostawcami, angażując ich w rozwój firmy.

CZWARTEK, 29 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 17.30–19.00
CENTRUM KONFERENCYJNE SHERATON, BALTIC PANORAMA

DEBATA

PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ W KRAJACH OBJĘTYCH PROCESEM ROZSZERZENIA ORAZ SĄSIADUJĄCYCH Z UE

PARTNER

Gość spotkania **Johannes Hahn**, komisarz Unii Europejskiej ds. europejskiej polityki sąsiedztwa i negocjacji w sprawie rozszerzenia podkreślał, że Europejczycy mają mocny mandat do budowania dobrych kompromisów z krajami sąsiadującymi. Zapytany

o współpracę z Ukrainą powiedział, że potrzebna jest stabilna sytuacja w tym kraju, by umowa o strefie wolnego handlu przynosiła obopólne korzyści. Podkreślił też, że jeżeli chcemy kształtować proces globalizacji, powinniśmy starać się o zachowanie

europejskich standardów. Zwrócił także uwagę na fakt, że Europejczycy stanowią 7 proc. ludności na świecie, a tworzą 40–50 proc. wydatków na cele społeczne. By utrzymać wysoki poziom życia, musimy rozwijać gospodarkę i relacje handlowe.

– Powinniśmy też myśleć o pomocy krajom, które są źródłem największej migracji. Trzeba już dziś pracować nad stabilizacją w tych regionach i zatrzymaniem w nich mieszkańców – mówił.

Spotkanie z Johannesem Hahnem prowadził **Olaf Osica**, dyrektor ds. oceny ryzyk, Polityka Insight, Polska.

– Mury w Europie nie są rozwiązaniem – podkreślał komisarz Johannes Hahn.

WIECZÓR NETWORKINGOWY

CZWARTEK, 29 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 20.00–1.00
PAWILON NOWYCH IDEI

PARTNER

FCA

FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES

WIECZÓR NETWORKINGOWY W STYLU WŁOSKIM

Henryka Bochniarz

Alessandro de Pedys

Grażyna Torbicka

Tradycyjnie już czwartkowy wieczór na EFN służył przede wszystkim integracji i relaksowi.

Tego wieczoru Pawilon Nowych Idei zmienił swój oficjalny charakter. Na środku pojawiła się duża „wyspa” włoskich przysmaków, a wśród nich słynny włoski ser Grana Padano, słodczyce Ferrero, czekoladki Amedei, panettone Fiasconero, taralli Apulia Food oraz inne specjały. Serwowano włoskie wina grappa Marzardo i znakomitą kawę Vergano. Przez przeszklone ściany widać było zatokę i oświetlone sopockie moło, a z drugiej strony hotele Grand i Sheraton.

Gości przywitała **Grażyna Torbicka**, a w imieniu sponsora wieczoru wystąpiła **Henryka Bochniarz**, tym

razem w roli przedstawicielki Grupy Fiat Chrysler Automobiles. Krótką mowę wygłosił ambasador Włoch w Polsce **Alessandro de Pedys**.

Ten wieczór był najlepszą okazją, aby wszyscy uczestnicy EFNi spotkali się w jednym miejscu i czasie. W mniej formalnej atmosferze nawiązywano kontakty, a to jeden z celów Forum. Czas na rozmowy przeplatał się z czasem na tańce. Na scenie pojawiał się wtedy **Thomas Grotto** z zespołem. Na parkiecie było tłoczno, a jednym z najbardziej energicznych tancerzy był prof. **Jerzy Buzek**.

Thomas Grotto z zespołem śpiewał przede wszystkim włoskie standardy.

Dorota Warakomska i Jerzy Buzek na parkiecie.

SCIENCE CZY FICTION? JAK BĘDZIEMY ŻYĆ W ŚWIECIE BEZ PRACY?

W konkursie EFNI i „Gazety Wyborczej” trzeba było napisać krótkie opowiadanie o przyszłości pracy. Laureatów zaprosiliśmy do Sopotu.

W spotkaniu wzięli udział: pisarka **Sylwia Chutnik**, podróżnik i przedsiębiorca **Marek Kamiński** oraz laureaci projektu EFNI 2016 pt. „Przyszłość pracy” – **Teresa Czogała-Koczy** („Etat rębny”), **Jakub Żołądziewski** („Człowiek czy maszyna?”) oraz **Paweł Oksanowicz** („Fale niespokojnego snu”). Rozmawiali o pracy nie jako zjawisku

ekonomicznym, ale aktywności dającej nam poczucie satysfakcji i spełnienia. A może potrzebą człowieka nie jest sama praca, lecz poczucie, że wnosimy jakąś wartość do życia społecznego i jesteśmy jego ważną częścią?

BÓG, SZATAN I GOSPODARKA. CZY RELIGIJNY NARÓD PROSPERUJE LEPIEJ?

Taki temat musiał wywołać gorącą debatę. – Nie ma korelacji między wysokim stopniem religijności kraju a jego wzrostem gospodarczym – stwierdził prowokacyjnie **Leszek Jażdżewski**, redaktor naczelny „LIBERTE!”. – Czyżby? – pytał **Sebastian Stodolak**, publicysta „Dziennika Gazety Prawnej”. Religia ma wpływ na działania społeczne poprzez wskazywanie zasad i reguł.

Zgodził się z tym **Steve Keen**, profesor na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych Kingston University London, który zauważył, że wiara jest uwarunkowanym kulturowo fenomenem zbiorowości. **Marek Tejchman**, zastępca redaktora naczelnego „Dziennika Gazety Prawnej”, zwrócił uwagę na zagadnienie władzy, źródła fundamentów ładu i porządku.

Debaty na temat roli religii w życiu społeczeństw i jednostek zawsze mają wysoką temperaturę.

ŻYCIE W PRZYJAŹNI I PRZYJAŹŃ W ŻYCIU – O TYM CO WAŻNE I NAJWAŻNIEJSZE

Kora i Henryka Bochniarz spotkały się podczas nagrania programu „Bezludna wyspa” 25 lat temu i to był początek ich przyjaźni.

– Przyjaźń to miłość, którą mierzy się czasem. Jeśli spotkam się z moją przyjaciółką po kilku latach, ale jest tak intensywnie, jakby to było wczoraj, to wiem, że to jest przyjaźń – mówiła wokalistka rockowa i autorka tekstów **Olga Sipowicz (Kora)**. Z kolei **Henryka Bochniarz**, wiceprezydent BusinessEurope i prezydent Konfederacji Lewiatan, w przyjaźni szuka inspiracji, a przyjaciele

to jej drogowskazy – podpowiadają, co warto przeczytać, co obejrzeć, czym się zainteresować. – Dla mnie to po prostu ułatwienie – powiedziała. Spotkanie prowadziła dziennikarka **Grażyna Torbicka**.

MARTIN FORD I JEGO KSIĄŻKA „ŚWIT ROBOTÓW. CZY SZTUCZNA INTELIGENCJA POZBAWI NAS PRACY?”

Według Martina Forda każda praca, która wpisuje się w paradygmat zer i jedynek, może zostać nam odebrana.

Najnowsza książka **Martina Forda**, przedsiębiorcy z Doliny Krzemowej, została okrzyknięta bestsellerem przez „New York Times”, a „FT” & McKinsey oraz „Forbes” określiły ją mianem biznesowej książki roku 2015. Jej polska premiera odbyła się podczas EFNI.

Podczas spotkania Martin Ford przedstawił wpływ rozwoju robotyzacji na strukturę zatrudnienia. Czy praca księgowego zostanie zastąpiona przez komputer? Czy nadal potrzeba będzie ludzkiej myśli i refleksji,

aby napisać artykuł? Według Martina Forda każda praca, która wpisuje się w paradygmat zer i jedynek, zasada i schematów, może zostać nam odebrana. Czym może skutkować masowe znikanie zawodów? Załamaniem w gospodarce, pogłębiającymi się różnicami między elitą, klasą średnią i najbiedniejszymi, zmianą ludzkich perspektyw i mentalności.

Rozmowę poprowadziła **Anita Błaszczak**, redaktor „Rzeczpospolitej”.

DEBATA PORANNA

PIĄTEK, 30 WRZEŚNIA 2016, GODZ. 8.00–9.30
CENTRUM KONFERENCYJNE SHERATON, COLUMBUS C+D

EKONOMIA WSPÓŁPRACY – KIEDY STAŁE ZATRUDNIENIE ODEJDZIE DO LAMUSA, A TWÓRCZA DESTRUKCJA OGARNIE RYNEK PRACY?

Ekonomia współpracy to fundamentalna zmiana modeli organizacyjnych i dystrybucyjnych, a stwierdzenie „zaufanie staje się nową walutą” może okazać się prawdziwsze, niż się nam wydaje. Dawid Sokołowski, założyciel Sieci Sensownego Biznesu, przedstawił raport „Ekonomia współpracy w Polsce 2016”, pierwszego w Polsce badania tego zjawiska. – To inna filozofia biznesowa, zmieniająca dotychczasowe „zasady gry”. Mamy tu do czynienia z wieloma nowymi praktykami – komentował **Sebastian Starzyński** z ABR SESTA. **Bolesław Rok** z Akademii im. Leona Koźmińskiego podkreślał, że w ekonomii współpracy przedsiębiorcy potrafią znajdować

rozwiązania, które generują korzyści ekonomiczne i społeczne jednocześnie.

W spotkaniu wzięli także udział: **Zofia Bednarczyk**, Polskie Towarzystwo Studiów nad Przyszłością, **Izabela Dyakowska**, Instytut Wolontariatu Pracowniczego, **Marcin Gietzak**, Sharehire,

We The Crowd, **Natalia Hatałska**, hatałska.com, **Eliza Kruczkowska**, Polski Fundusz Rozwoju, **Mateusz Litewski**, Uber, **Artur Nowak-Goctawski**, Grupa ANG, **Mirella Panek-Owsiańska**, FOB, **Jakub Sobczak**, PolakPotrafi. Spotkanie prowadził **Paweł Niziński**, Better.

Platformy takie jak Uber czy Airbnb rozwijają się w tempie niemożliwym do osiągnięcia dla tradycyjnego biznesu.

ŻYCIE PO BREXICIE. JAK URATOWAĆ UNIĘ?

Co dalej ze wspólnotą idei i wartości? Jak pogodzić wolność przepływu osób ze strachem przed terroryzmem? Jak ratować wielki europejski projekt, marzenie Roberta Schumana, Jeana Monneta? Takie pytania postawiliśmy uczestnikom debaty w stylu TED.

Brytyjczycy zdecydowali, że chcą opuścić Unię. Antyunijne i populistyczne ruchy są na fali wznoszącej. Czy UE grozi rozpad? Czy odrodzi się Europa państw narodowych? Co zrobić, by nie sprowadzić związku 27 demokratycznych państw tylko do wspólnoty gospodarczych interesów i czterech zasad wolności: przepływu kapitałów, osób, towarów i usług? Poprosiliśmy, by każdy z uczestników debaty w ciągu 10 minut przedstawił swój autorski pomysł na to, jak uratować Unię.

ULRIKE GUÉROT, dyrektor, European Democracy Lab, Niemcy

Wyjściem nie jest obrona Unii w obecnej formie ani też Brexit. Wyjściem jest reforma Unii, w której obywatele staną się rzeczywistym suwerenem. Jeżeli jesteśmy Unią obywateli, to nie można zamykać granic dla ludzi, a pozostawiać otwartych dla towarów. Przecież to nie państwo, ale ludzie są suwerenem. Podstawami demokracji jest trójpodział władzy i idea republiki, w której wszyscy są równi. I te dwa postulaty powinny być

realizowane w UE. Jeżeli nie pójdziemy tą drogą, Brexit okaże się katastrofą.

DANUTA HÜBNER, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych, Parlament Europejski

Decyzja w referendum nie była wotum nieufności dla UE, ale dla elit brytyjskich. Członkostwo Wielkiej Brytanii w UE było małżeństwem bez miłości, opartym na bardzo konkretnych interesach. Brexit zmniejszy Unię, ale też zmniejszy Wielką Brytanię. Kończy się tym samym epoka, w której ogon machał psem. W UE jest głębokie przekonanie, że dziś musimy walczyć o jedność Europy kontynentalnej. Dlatego proces negocjacji po Brexicie będzie bardzo trudny i skupiony na interesie europejskim.

STEVE KEEN, profesor, Kingston University London, Wielka Brytania

Wielka Brytania nie podpisała traktatu z Maastricht i to ją uratowało. Stała się celem emigracji ekonomicznej, gdyż na Wyspach jest lepsza sytuacja ekonomiczna. UE jest instytucją,

która poprzez traktat z Maastricht prowadzi do rozpadu Wspólnoty. Nie ma żadnego uzasadnienia, aby pozostać w systemie, który nie działa. Wielka Brytania nie powinna być karana za swoją decyzję. Trzeba wyciągnąć z tego lekcję i skupić się na reformowaniu Wspólnoty, a nie straszyć kolejne państwa karami za wyjście.

ALEKSANDER SMOLAR, prezes zarządu, Fundacja im. Stefana Batorego, Polska

Nie wiemy, jakie będą koszty Brexitu. Z pewnością Unia skupi się teraz na sobie. Będzie skoncentrowana na własnych problemach, zamiast oddziaływać na świat, szczególnie w tak trudnych warunkach zewnętrznych. Unia była dotychczas projektem nastawionym na przyszłość. Tymczasem przestajemy rozmawiać o kierunkach rozwoju, a zastanawiamy się, kto kolejny będzie chciał opuścić Wspólnotę. Z tego powodu negocjacje z Wielką Brytanią muszą być twarde, aby nie zachęcać do dalszego rozpadu.

PAWEŁ ŚWIEBODA, wicedyrektor, Europejskie Centrum Strategii Politycznej (EPSC)

Patrzę optymistycznie na Europę. Rośnie szybciej niż USA i Wielka Brytania. Dziś jej głównym wyzwaniem jest przedłużenie okresu prosperity. Nowym wyzwaniem jest też budowanie systemu obronności Europy. Zamiast skupiać się na doskonaleniu instytucji europejskich, trzeba patrzeć szerzej. Temat Wielkiej Brytanii nie powinien nas aż tak angażować. Brexit powinien nas zmobilizować, by więcej robić w swojej sprawie.

Spotkanie prowadził **Michał Broniatowski**, redaktor naczelny, „Forbes”, Polska.

OD NISKICH PŁAC DO INNOWACYJNOŚCI. JAK NOWE PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE UE MOGĄ NADROBIĆ DYSTANS DO STAREJ EUROPY?

Czy podnoszenie standardów socjalnych i płac przyspieszy wzrost przez stymulowanie popytu? Może raczej zaciskać pasa i inwestować? Czy możliwe są drogi na skróty w nadrobieniu zaległości?

MODERATOR

MAŁGORZATA BONIKOWSKA,
prezes, Centrum Stosunków
Międzynarodowych, Polska

PANELIŚCI

STEVE KEEN, profesor, Kingston University
London, Wielka Brytania

ESZTER NOVA, członek zespołu,
Financial Research Institute, Węgry

DOMINYKAS ŠUMSKIS, analityk polityczny,
Lithuanian Free Market Institute, Litwa

PAWEŁ ŚWIEBODA, wicedyrektor,
Europejskie Centrum Strategii Politycznej (EPSC)

Paweł Świeboda podkreślał, że nowe państwa członkowskie doganiają najbardziej zaawansowane kraje Europy, ale tempo powinno być szybsze. Najważniejsze jest zastanowienie się nad tym, dokąd zmierza Europa i czy jesteśmy częścią zachodzących zmian.

Eszter Nova stwierdziła, że szansę na nadrobienie zaległości mają obywatele jej kraju jako jednostki. Jako państwo Węgry mogą mieć z tym trudność ze względu na brak elastyczności. Ponadto wiele młodych, ambitnych, kreatywnych osób wyjechało, szukając lepszych perspektyw za granicą. – Litwini także szukają szans poza krajem. Emigracja nie jest czymś złym. Ważne, by stworzyć sprzyjające warunki, aby te osoby wróciły i wykorzystały

swoje doświadczeni i nabyte kompetencje – zauważył **Dominykas Šumskis**.

Czy programy rządowe mogą wstrzymać emigrację młodych ludzi z nowych krajów członkowskich? **Steven Keen** podkreślał, że raczej innowacje to sprawią niż liberalizacja zasad rynku pracy. – Mamy do czynienia z kryzysem oczekiwań – stwierdził **Paweł Świeboda**. – Widzimy niezakłócony wzrost gospodarczy od 25 lat, ale chcielibyśmy mieć jeszcze lepsze wyniki. Dlatego młodzi ludzie wyjeżdżają.

Raport „Science, Research and Innovation Performance of the EU” wskazuje na wyraźny związek między wzrostem gospodarczym w UE a inwestycjami w badania

Od lewej: Steve Keen, Paweł Świeboda, Małgorzata Bonikowska

PARTNER MERYTORYCZNY

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

W przypadku państw Europy Środkowo-Wschodniej szczególnie rzuca się w oczy brak kooperacji między twórcami nowe rozwiązania a rynkiem, czyli odbiorcami – podkreślali uczestnicy panelu.

naukowe i innowacje, podkreślając znaczenie kontynuowania inwestycji w tym obszarze. Z danych Komisji Europejskiej wynika, że pod względem innowacyjności UE dogania Japonię i USA. W przypadku państw Europy Środkowo-Wschodniej rzuca się w oczy brak kooperacji między tymi, którzy tworzą nowe rozwiązania, a rynkiem.

- Innowacje pojawiają się, jeżeli są odpowiednie warunki. Powinien je tworzyć rząd – przekonywał Paweł Świeboda. Państwo samo w sobie nie buduje innowacji, ale jego rola jest bardzo ważna, gdyż przy dużym wsparciu mogą być realizowane bardzo wartościowe projekty. Także zdaniem Steve'a Keena rządy nie powinny tworzyć innowacji. Powinny przeznaczać na nie środki, zapewniać sprzyjające warunki do inwestowania w badania i rozwój. Takie rozwiązanie daje najlepsze efekty. Z tym stanowiskiem zgodzili się pozostali paneliści.

Zapytany o wpływ start-upów na rozwój gospodarki Steven Keen zwrócił uwagę na konieczność tolerancji dla ryzyka i porażek, gdyż z natury

rzeczy nie wszystkie projekty kończą się sukcesem – Ważne, by nie unikać błędów – mówił. – Start-upy mają swoich orędowników, mają też przeciwników. Ich rola jest znana. Powinniśmy bardziej skupić się na skali realizowanych przedsięwzięć i ich wydajności – mówił Paweł Świeboda. Tymczasem Eszter Nova podkreśliła olbrzymią rolę kapitału społecznego w rozwoju

przedsiębiorczości i innowacyjności. Zwróciła jednocześnie uwagę na jego erozję w społeczeństwach postautorytarnych.

Jakie będą silne strony Europy Środkowej i Wschodniej w nadchodzących latach? Jak wykorzystać szanse, by rosnąć? – Siła jest w ludziach, którzy są ambitni i mają apetyt na sukces – podsumowała Eszter Nova.

Dominykas Šumskis i Eszter Nova

PARTNER OKRĄGŁEGO STOŁU

JEŚLI NIE UNIA, TO CO? WEWNĘTRZNE KONSEKWENCJE ROZPADU (CZ. 1) RELACJE EUROPA – ŚWIAT (CZ. 2)

Obecny kryzys może paradoksalnie doprowadzić do zwiększenia europejskiej integracji, zauważyli dyskutujący dziennikarze. Podkreślali, że tylko zjednoczona Europa może stawić czoła globalnym wyzwaniom.

MODERATORZY

GULLIVER CRAGG, korespondent na Polskę i Ukrainę, France 24, Wielka Brytania

KONRAD SADURSKI, sekretarz redakcji, „Gazeta Wyborcza”, Polska

ZAPROSZENI GOŚCIE

JAN CIEŃSKI, redaktor, politico.eu

LESZEK JAŹDŻEWSKI, redaktor naczelny, „LIBERTÉ!”, Polska

NICK MALKOUTZIS, redaktor, MacroPolis, Grecja

MARIANN ÓRY, szefowa działu zagranicznego, „Magyar Hírlap”, Węgry

KONRAD SADURSKI, sekretarz redakcji, „Gazeta Wyborcza”, Polska

ALEKSANDRA SOBCZAK, szefowa działu gospodarczego, „Gazeta Wyborcza”

MAREK TEJCHMAN, zastępca redaktora naczelnego, „Dziennik Gazeta Prawna”, Polska

Unia Europejska to największa potęga gospodarcza świata, ale tylko zjednoczona może stawić czoła globalnym wyzwaniom.

W trakcie spotkania pt. „Wewnętrzne konsekwencje rozpadu” rozmawiano m.in. o kryzysie związanym z napływem miliona uchodźców oraz braku solidarności krajów UE w rozwiązywaniu tego problemu.

Co dalej z integracją? Kraje starej Unii nawoľują do zacieśniania współpracy i stworzenia strefy mini-Schengen. Kraje nowej Unii zaś są niechętne euro i unijnej wspólnocie. Jak podkreślał **Jan Cieński**, Europa znajduje się w stanie napięcia i presji, a wiele instytucji nie działa tak, jak powinny. **Marek Tejchman** wskazał na inny problem – trwający od lat kryzys

bankowy, który może doprowadzić do zniszczenia unijnej gospodarki.

Podczas spotkania pt. „Relacje Europa – Świat” dziennikarze zastanawiali się nad scenariuszami przyszłości. Zdaniem Jana Cieńskiego rezultatem Brexitu będzie konsolidacja Europy. UE to największa potęga gospodarcza świata, ale tylko zjednoczona może stawić czoła globalnym wyzwaniom. Niewątpliwie Moskwa zyskałaby najwięcej na dezintegracji Unii. **Leszek Jażdżewski** podkreślił, że poprawne stosunki z Rosją są konieczne, choć musi ona czuć, że Europa sprzeciwia się jej wojnie na Ukrainie i imperialnym zapędom.

Bez silnej Unii nie będziemy zdolni konkurować – zgodzili się dyskutujący. Paradoksalnie dla wielkich potęg ważny jest swobodny handel z UE. Ale Chiny i Rosja nie chcą dużej strefy wolnego handlu. Umowa między USA a UE stworzyłaby wspólny rynek, który zdominowałby światową gospodarkę.

Pierwszą część spotkania poprowadził Konrad Sadurski z „Gazety Wyborczej”.

WIELE PRĘDKOŚCI W JEDNYM KIERUNKU – REALNY POMYSŁ NA RATOWANIE EUROPEJSKIEJ JEDNOŚCI?

Europa traci impet, przytłoczona skalą rosnących wyzwań. Ostro nas dotyka kryzys migracyjny i akty terroryzmu. W polityce kwitnie populizm, przynoszący opłakane skutki, co najostrej widać na przykładzie Brexitu.

Danuta Hübner i Marek Prawda

Zaczynamy się zastanawiać, jaka będzie nasza przyszłość i czy integracja europejska ma jeszcze sens. Czy wygra wspólnota wartości czy różnica interesów?

- W Europie zatracą się klasa polityczna, która myśli w kategoriach polityki europejskiej, a nie tylko krajowej. Rozwijają się myślenie narodowe i nastroje antyglobalistyczne. Zaczynają konkurować ze sobą różne koncepcje rozwoju Wspólnoty – mówiła **Danuta Hübner**.

Bardzo ważnym czynnikiem w rozmowie o przyszłości Unii jest euro. Odejście Wielkiej Brytanii spowoduje, że centrum polityczne decyzji w UE przesunie się w kierunku państw strefy euro.

Zdaniem **Marka Prawdy** odpowiedzią na obecne wyzwania jest skoncentrowanie się na tym, co nas łączy, np. na walce z terroryzmem, dopracowaniu polityki migracyjnej, zapewnieniu wzrostu gospodarczego. To pozwoli na powstrzymanie tendencji odśrodkowych i stworzenie płaszczyzny poszukiwania rozwiązań.

W projekt europejski wierzy biznes. W organizacjach przedsiębiorców nie ma debaty, czy istnienie Wspólnoty ma sens. Jak podkreślał **Jacek Krawczyk**, dyskusje koncentrują się na sposobach doskonalenia wspólnego rynku. Z punktu widzenia pracodawców konieczne jest również promowanie podejścia: więcej integracji, mniej interwencji. Jest to konieczne, tak samo jak zapewnianie większej skuteczności w implementowaniu europejskich regulacji.

MODERATOR

JANUSZ REITER, przewodniczący Rady Fundacji, Centrum Stosunków Międzynarodowych, Polska

PANELIŚCI

DANUTA HÜBNER, przewodnicząca Komisji Konstytucyjnej, Parlament Europejski

JACEK KRAWCZYK, wiceprezydent Konfederacji Lewiatan, Polska

MAREK PRAWDA, dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce

W kryzysowej Europie zaczynają konkurować różne koncepcje rozwoju Wspólnoty: przyspieszenie, spowolnienie, twarde jądro i reszta, różne kategorie członkostwa.

PARTNER MERYTORYCZNY

PARTNER PANELU

MODERATOR

ANDRZEJ BOBIŃSKI, starszy analityk ds. gospodarczych, Polityka Insight, Polska

WYSTĄPIENIA WPROWADZAJĄCE

LESZEK JAŹDŹEWSKI, redaktor naczelny, „LIBERTÉ!”, Polska

BARTŁOMIEJ RADZIEJEWSKI, prezes zarządu, Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego, Polska

PANELIŚCI

WITOLD DROŹDŹ, dyrektor wykonawczy ds. korporacyjnych, Orange Polska, Polska

THOMAS E. GARRETT, wiceprezydent, Międzynarodowy Instytut Republikański (IRI), USA

JERZY KWIECIŃSKI, sekretarz stanu, Ministerstwo Rozwoju, Polska

FERNANDO POZUELO MOLINA, wiceprezes ds. handlu, IKEA, Polska

PATRIOTYZM EKONOMICZNY A REALIA GLOBALIZACJI I INTEGRACJI

Patriotyzm gospodarczy może prowadzić do nacjonalizmu. Jako przejaw protekcjonizmu szkodzi biznesowi. W czasach kryzysu trzeba wspierać rodzime firmy – to niektóre z opinii, jakie wygłaszali uczestnicy panelu.

Podczas wystąpienia wprowadzającego **Leszek Jażdżewski** stwierdził, że nie wierzy w patriotyzm gospodarczy. – Czy namawianie klientów do kupowania polskich produktów, chociaż wiadomo, że są gorsze niż zagraniczne, jest patriotyzmem? – pytał. – Dla mnie zawiera się on w hasło „polskie to dobre” – dodał.

Inaczej patriotyzm gospodarczy ocenił **Bartłomiej Radziejewski**. – Polska powinna czerpać z doświadczeń takich krajów, jak Chiny czy Korea, które potrafiły zadbać o interesy swoich przedsiębiorców. Należy prowadzić wyważoną repolonizację niektórych branż gospodarki.

Jerzy Kwieciński podkreślał, że w czasie spowolnienia gospodarczego kapitał nabiera barw narodowych. – Powinniśmy budować kapitał polskich firm, i to nie tylko państwowych, ale także prywatnych – przekonywał.

Witold Drożdż stwierdził, że w okresie słabszego wzrostu rządy wszystkich krajów szukają różnych sposobów stymulowania gospodarki, wspierając rynek wew-

Andrzej Bobiński i Jerzy Kwieciński

nętrzny. Przestrzegając jednak, że protekcjonistyczne działania mogłyby rozsądzić Unię Europejską. – Patriotyzm gospodarczy może prowadzić do nacjonalizmu, często jest niczym innym jak protekcjonizmem, który jest szkodliwy dla biznesu, zwłaszcza w dobie globalizacji – powiedział **Thomas E. Garrett**.

Dla **Fernanda Pozuela Moliny** wyrazem patriotyzmu gospodarczego jest płacenie podatków w kraju, w którym prowadzimy działalność, a także brak granic i możliwość rozwijania biznesu na wielu rynkach. – Nie popieram patriotyzmu gospodarczego, który ogranicza inwestowanie, kreatywność i postęp – podsumował.

PARTNER MERYTORYCZNY

Patriota powinien szanować państwo i płacić podatki – co do tego dyskutanci byli zgodni. Przedmiotem sporu okazała się rola państwa w kreowaniu patriotyzmu gospodarczego.

JAK WYKORZYSTAĆ REWOLUCJĘ CYFROWĄ DLA PROJEKTOWANIA ROZWOJU GOSPODARCZEGO?

PARTNER PANELU

Jak sztuczna inteligencja wpłynie na jakość pracy? Jak rozwijać biznes w realiach skokowej cyfryzacji i mobilności? Na te pytania odpowiadali uczestnicy panelu, zastanawiając się nad wpływem cyfrowej rewolucji na porządek ekonomiczny.

Cyfrowa rewolucja zmieni obecny porządek ekonomiczny lub, co bardziej prawdopodobne, zakonserwuje go – ostrzegali dyskutanci.

MODERATOR

PIOTR ARAK, główny badacz,
Polityka Insight, Polska

PANELIŚCI

GABRIELE BISCHOFF, przewodnicząca
Grupy Pracowników, Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny (EKES)

MICHAŁ BONI, europoseł,
Parlament Europejski

SEBASTIAN CHRISTOW, dyrektor
Departamentu Gospodarki Elektronicznej,
Ministerstwo Rozwoju, Polska

TOMASZ KLEKOWSKI, dyrektor regionalny,
Intel Corporation EMEA, Polska

ADE MCCORMACK,
doradca ds. strategii cyfrowych,
Wielka Brytania

MARC MOSSE, dyrektor działu kontaktów
z rządem i instytucjami UE, Microsoft, Francja

– Możemy polepszyć obecne modele wzrostu gospodarczego Polski, jeśli poprawimy jakość edukacji, zapewnimy dostęp do wysoko rozwiniętego transportu oraz efektywnie działających instytucji publicznych – stwierdził **Sebastian Christow**.

Ade McCormack podkreślał, że na cyfryzację trzeba patrzeć w szerszym kontekście, gdyż będzie wpływała na wszystkie sfery ludzkiego życia. Tylko takie podejście sprawi, że stanie się ona lewarem dla rozwoju gospodarczego.

Tomasz Klekowski wskazywał, jak do tej pory technologia wpłynęła na rozwój gospodarki i umożliwiła lepsze korzystanie z talentów i zasobów. Jednocześnie zwrócił uwagę na niezbędność strategii dotyczącej cyfryzacji w regionie CEE.

– Cyfryzacja może pomóc Europie pokonać granice i połączyć Europejczyków – podkreślał **Michał Boni**. Przekonywał, że cały rynek pracy powinien być częścią rewolucji

cyfrowej. Także **Marc Mossé** zwracał uwagę na korzyści płynące z cyfryzacji, która poprawia efektywność firm. Poparła tę wypowiedź **Gabriele Bischoff**, podkreślając pozytywne efekty włączania pracowników w tworzenie innowacji.

Otwarcie rynku na transformację cyfrową jest nieuchronne, konieczne, ale niewystarczające do osiągnięcia sukcesu. Państwa mogą zwiększać swoje szanse, prowadząc odpowiednią politykę gospodarczą.

PARTNER OKRĄGŁEGO STOŁU

JAK SPRAWIĆ, BY FIRMY RODZINNE ROSŁY SZYBCIEJ?

Otwarcie na innowacje – czy możliwa jest droga na skróty? Co powinna zawierać strategia odpowiedzialnego rozwoju, by wesprzeć ekspansję firm rodzinnych? Na te i inne pytania odpowiadali uczestnicy debaty, którzy zastanawiali się także nad tym, jak włączać sukcesorów w zarządzanie firmą.

Badania pokazują, że firmy rodzinne wyróżnia na rynku większa gotowość do konkurowania jakością produktów i usług.

Twórcy firm rodzinnych zakładają, że będą one istniały przez pokolenia. Budują je z pasją, wyróżnia je na rynku gotowość do konkurowania jakością produktów i usług.

Potrzeby rodzinnych przedsiębiorstw różnią się, mniejsze potrzebują dostępu do kapitału, a duże wsparcia w umiędzynarodawianiu i inwestycjach w innowacje. Wspólne jest oczekiwanie zmniejszenia obciążeń regulacyjnych i uproszczenia ram biurokratycznych.

Dla biznesów rodzinnych największym wyzwaniem jest dziś sukcesja.

Z badań Deloitte wynika, że nawet w przypadku powierzenia zarządzania firmą menedżerom z zewnątrz, nadal kluczowe decyzje podejmuje właściciele. Priorytetem pozostaje budowanie pozytywnego wizerunku tego segmentu.

W debacie wzięli udział: **Maciej Adamkiewicz**, prezes zarządu Adamed Pharma, **Adam Chrościelewski**, lider Family Business Network w Deloitte EMEA, **Artur Czepczyński**, prezes zarządu ABC Czepczyński, **Henryk Orfinger**, prezes zarządu Dr Irena Eris, **Aneta Piątkowska**, zastępca dyrektora Departamentu Strategii Rozwoju w Ministerstwie Rozwoju, **Jacek Rozwadowski**, dyrektor zarządzający ENEL-MED, **Paweł Wojciechowski**, główny ekonomista ZUS. Spotkanie prowadził **Jakub Wojnarowski**, zastępca dyrektora generalnego Konfederacji Lewiatan.

Od lewej: Aneta Piątkowska, Henryk Orfinger, Artur Czepczyński

NATALIA HATAŁSKA I JEJ RAPORT „PRACA – SCENARIUSZE PRZYSZŁOŚCI”

Będziemy pracować do końca życia, ale tylko przez kilka godzin dziennie, z dłuższymi przerwami na kształcenie, a wszystkie działania naszej firmy i nasze zarobki będą jawne.

Taka wizja może przerażać, ale dla osób, które wkroczą na rynek pracy za kilkanaście czy kilkadziesiąt lat, może już być zupełnie oczywista – przekonywała **Natalia Hatałska** w rozmowie z **Dorotą Goliszewską**, redaktorką naczelną „My Company Polska”. Zmiany będą wynikać nie tylko ze zjawisk technologicznych, ekonomicznych czy społecznych. Będą też odzwierciedlać potrzeby ludzi.

Raport Natalii Hatałskiej o możliwych scenariuszach przyszłości pracy dobrze współgrał z tegorocznym tematem EFNI.

CO SIĘ STAŁO Z AMERYKĄ? ANDRZEJ LUBOWSKI OPOWIADA O FENOMENIE DONALDA TRUMPA I KAMPANII WYBORCZEJ W USA

Andrzej Lubowski w rozmowie z Łukaszem Lipińskim jak zawsze błyskotliwie objaśniał zawiłości amerykańskiej sceny politycznej.

Andrzej Lubowski – ekonomista, pisarz i komentator – mówił o fenomenie Donalda Trumpa i kampanii wyborczej w USA. – Trump odpowiada na lęki Amerykanów i popyt na cudotwórcę. Jego megalomania bardzo się Amerykanom podoba. To kłamca i ignorant, za którym stoi wiele bankructw, ale którego wielu ludzi boi się krytykować. Jego sukces jest również buntem przeciwko politycznej poprawności. A to, że nie ma programu, wielu osobom nie przeszkadza – wyjaśniał. Czy Amerykanie dojrżeli do pierwszego prezydenta-kobiety? Spotkanie prowadził **Łukasz Lipiński**, dyrektor ds. analiz, Polityka Insight.

„ZUBERYZOWANA” GOSPODARKA A DEMOKRACJA

Przewidywania dotyczące postępującej automatyzacji i ryzyko wzrostu bezrobocia skłaniają do poszukiwania rozwiązań dla globalnego rynku pracy i przedefiniowania pojęcia demokracji.

MODERATOR

RADOSŁAW MARKOWSKI,
dyrektor Centrum Studiów
nad Democją, SWPS, Polska

PANELIŚCI

STEFAN BATORY, prezes, iTaxi, Polska

ULRIKE GUEROT, dyrektor,
European Democracy Lab, Niemcy

HERBERT KITSCHOLT, profesor,
Uniwersytet Duke, USA

FERDINAND KJAERULFF,
dyrektor generalny, CodersTrust, Dania

HUBERT TWORZECKI, profesor,
Emory College of Arts and Sciences, USA

Nie ma jasności co do ostatecznej wizji nadchodzącego ładu społecznego. Pewne jest tylko, że okresów stabilności już nigdy nie będzie.

Jak wskazał **Herbert Kitschelt**, rozwój nowoczesnych technologii postępuje szybciej, niż ludzie są w stanie zaakceptować. Rodzi się bunt, bo nie jesteśmy gotowi na utratę miejsc pracy w takim tempie. Rezultat przekłada się nie tylko na przemiany społeczne, ale także na kryzys demokracji. Z kolei siła ekonomiczna i prestiż systemowy reżimów niedemokratycznych znacznie się zwiększa. – Utrzymanie demokracji generuje koszty – zauważył **Hubert Tworzecki**.

Demokracja zawsze była traktowana jako mechanizm służący „odtwarowieniu”

przyszłości społeczeństwa. Czy taka rola demokracji nadal ma rację bytu? Jak wraz ze zmianami na rynku pracy zmieni się rola klasy średniej?

Zdaniem **Ulrike Guérot**, powinniśmy zastanowić się, czy musimy tyle pracować i tyle... produkować. Konieczne jest też przemyślenie modelu globalnej demokracji. **Ferdinand Kjaerulff** zauważył zaś, że nowoczesne technologie powinny być częściej używane do rozwiązywania palących problemów społecznych.

Cyfryzacja gospodarki doprowadzi do podziału uczestników rynku na świetnie wykształconych menedżerów i nisko wykwalifikowanych pracowników. **Stefan Batory** zauważył, że postęp technologiczny będzie obniżał poziom wymaganych kompetencji.

Jednak nowe technologie nie są wyłącznie zagrożeniem, stwierdzili paneliści. Dają też ogromne możliwości rozwoju, przyczyniają się do wzrostu efektywności i poprawiają jakość życia.

Od lewej: Stefan Batory, Herbert Kitschelt, Radosław Markowski

TERMINATOR KONTRA NIEZNISZCZALNI. CZY MILENIALSI SĄ ZARZĄDZALNI?

Czy pokolenie 60 lajków na minutę potrafi oprzeć się fantomowym relacjom? Czego milenialsi oczekują od pracodawców? Od jakiego szefa nie odejdą? Na te i inne pytania Pawła Potoroczyna odpowiadali uczestnicy gorącej debaty na temat międzypokoleniowego starcia.

PARTNERZY PANELU

HAVAS
MEDIA GROUP

Quattro por Quattro

MODERATOR

PAWEŁ POTOROCZYN, b. dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza, Polska

PANELIŚCI

ANNA AMBROZIAK, członek zarządu, Quattro por Quattro, Polska

JOLANTA MUSIELAK, członek zarządu, Volkswagen Poznań, Polska

MANUEL ROUGERON, prezes zarządu, nc+, Polska

RENATA WASIAK-SOSNOWSKA, dyrektor zarządzająca, Havas Media, Polska

Jak powinni się zmieniać szefowie, aby nie ciążył swoim młodym pracownikom? Muszą m.in. unikać autokratycznego stylu zarządzania i koncentracji na rezultatach finansowych.

Jolanta Musielak zwróciła uwagę na fakt, że każde pokolenie ma inne wartości oraz cechy charakteru. Według niej lojalność pokolenia Y wobec organizacji uzależniona jest od możliwości rozwoju, a praca powinna mieć jasny cel działania.

Z kolei **Renata Wasiak-Sosnowska** zauważyła, że milenialsi mogą efektywnie przyczynić się do sukcesu firmy, ale ważne jest, aby pomóc im w rozwoju i dać możliwość współpracy z kompetentnymi praktykami. Według niej droga do osiągnięcia porozumienia zawodowego będzie wymagać przede wszystkim otwartości na dialog, umiejętności słuchania, wyzbycia się stereotypów.

Partnerstwo, komunikacja z użyciem nowoczesnych narzędzi, np. kanałów mediów społecznościowych, oraz stworzenie przestrzeni do wzajemnego uczenia się to według **Anny Ambroziak** kluczowe kwestie w przekonaniu do siebie milenialsów. W jej ocenie to po stronie pracodawców leży

odpowiedzialność za nawiązanie konstruktywnych relacji z młodym pokoleniem pracowników.

Manuel Rougeron zwracał uwagę na olbrzymi potencjał młodych. – Zwykliśmy mówić, że dwudziesto-latkowie są przede wszystkim roszczeniowi, a praca nie jest dla nich najwyższym priorytetem. Nie zgadzam się z tą opinią. Trzeba tylko wiedzieć, jak trafić do młodych ludzi, jak wzbudzić w nich entuzjazm – podsumował.

Od lewej: Manuel Rougeron, Anna Ambroziak, Joanna Musielak, Renata Wasiak-Sosnowska

Wydanie cyfrowe Dziennika Gazety Prawnej

Wybierz najlepszą dla siebie formę prenumeraty!

www.edgp.gazetaprawna.pl

Tel. 22 761 31 27, 801 626 666

www.gazetaprawna.pl/prenumerata

CZY CZWARTA REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA RADYKALNIE ZMIENI ROLĘ I ZNACZENIE ORGANIZACJI PRACODAWCÓW ORAZ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH?

PARTNER PANELU

Zarówno organizacje pracodawców, jak i związki zawodowe będą musiały dostosować działalność do gigantycznych zmian na rynku pracy, jakie niesie ze sobą czwarta rewolucja przemysłowa.

Partnerzy społeczni poprzez uczciwy dialog mogą przyczynić się do obrócenia cyfrowej rewolucji w sukces wszystkich obywateli i przedsiębiorstw Unii – to jedna z konkluzji panelu.

– Jeśli Europa wykorzysta szansę, jakie daje przemysł 4.0, to do 2025 r. gospodarka europejska zyska 1,25 biliona EUR wartości dodanej. Jeśli przegapi rewolucję, potencjalne straty szacowane są na 605 miliardów EUR – przypomniał **Markus Beyrer**.

Trwająca rewolucja budzi obawy pracodawców i pracowników. Zdaniem **Henryki Bochniarz** kluczem do sukcesu jest przygotowanie się do zachodzących zmian, zidentyfikowanie korzyści i zagrożeń. Dlatego rola dialogu społecznego, współpracy między pracodawcami a związkowcami będzie kluczowa, zarówno na poziomie krajów, jak i całej UE. Dla pracodawców najważniejsze jest uelastycznienie rynków pracy. Związkom zawodowym zależy, by zmiany nie doprowadziły do osłabienia systemów zabezpieczeń pracowników.

Jak zauważył **Luca Visentini**, musimy zwiększyć inwestycje w celu skorzystania z tej rewolucji. Bez innowacji, finansowanych przez inwestycje publiczne, nie możemy tego zrobić. Potrzebna jest kampania na rzecz zwiększenia tych inwestycji.

Gabrielle Bischoff podkreśliła z kolei, że trzeba usprawniać systemy kształcenia ustawicznego i przekwalifikowania zawodowego. – To wspólne zadanie dla rządów, pracodawców i związków zawodowych. Rządzący powinni wspierać innowacyjne podejście do zatrudnienia, rozwój technologiczny i kreatywność – mówiła.

– W nowej rzeczywistości dopasowanie umiejętności pracownika do potrzeb rynku będzie miało kluczowe znaczenie – zauważył **Jacek Krawczyk**.

Zmiany są nieuniknione. Zamiast się ich bać, politycy, pracodawcy i związkowcy muszą wspólnie próbować jak najefektywniej je wykorzystać.

Od lewej: Markus Beyrer, Jacek Krawczyk, Gabrielle Bischoff

MODERATOR

JAN CIEŃSKI, redaktor, politico.eu

PANELIŚCI

MARKUS BEYRER, dyrektor generalny, BusinessEurope

GABRIELE BISCHOFF, przewodnicząca Grupy Pracowników, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES)

HENRYKA BOCHNIARZ, wiceprezydent, BusinessEurope, prezydent, Konfederacja Lewiatan, Polska

JACEK KRAWCZYK, przewodniczący Grupy Pracodawców, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES)

LUCA VISENTINI, sekretarz generalny, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC)

PARTNER OKRĄGŁEGO STOŁU

DIALOG SPOŁECZNY PO NOWEMU. CO ŁĄCZY, CO DZIELI RZĄD, PRACODAWCÓW I ZWIĄZKI ZAWODOWE W MYŚLENIU O ROZWOJU GOSPODARCZYM?

Dialog społeczny przynosi pozytywne efekty, jeśli jest szczerzy, uczciwy i otwarty – mówili przedstawiciele unijnych i polskich organizacji pracodawców, związków zawodowych i rządu w czasie obrad okrągłego stołu.

MODERATOR

MACIEJ GŁOGOWSKI,
dziennikarz, TOK FM, Polska

ZAPROSZENI GOŚCIE

JERZY BARTNIK, prezes, Związek Rzemiosła Polskiego, Polska

MARKUS BEYRER, dyrektor generalny,
BusinessEurope

HENRYKA BOCHNIARZ, wiceprezydent,
BusinessEurope, prezydent, Konfederacja Lewiatan, Polska

PIOTR DUDA, przewodniczący Rady
Dialogu Społecznego, przewodniczący
NSZZ „Solidarność”, Polska

JAN GUZ, przewodniczący, OPZZ, Polska

JACEK KRAWCZYK, przewodniczący
Grupy Pracodawców, Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny (EKES)

JERZY KWIECIŃSKI, sekretarz stanu,
Ministerstwo Rozwoju, Polska

AGNIESZKA LENARTOWICZ-ŁYSIK, doradca
prezydenta, Kancelaria Prezydenta RP, Polska

JACEK MĘCINA, doradca zarządu,
Konfederacja Lewiatan, Polska

MAREK MNICH, wiceprzewodniczący, Forum
Związków Zawodowych, Polska

JÓZEF NIEMIEC, doradca specjalny, Europejska
Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC)

LUCA VISENTINI, sekretarz generalny,
Europejska Konfederacja Związków
Zawodowych (ETUC)

WOJCIECH WARSKI, przewodniczący
Konwentu Business Centre Club, Polska

MARCIN ZIELENIECKI, podsekretarz stanu
i wiceminister, Ministerstwo Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej, Polska

Uczestnicy spotkania zastanawiali się nad tym, jak ma się elastyczność pracy i bezpieczeństwo zatrudnienia do współczesnych potrzeb biznesu i oczekiwań pracowników, w jakim kierunku powinien ewoluować model dialogu społecznego. – Nie sposób przewidzieć, jak będzie wyglądał rynek pracy za 10 lat. Dlatego powinniśmy pracować nad mechanizmem, który pozwoli na elastyczne reagowanie na zachodzące zmiany – komentowała **Agnieszka Lenartowicz-Łysik**.

Luca Visentini zwrócił uwagę na poprawę dialogu społecznego na poziomie europejskim oraz olbrzymie znaczenie przypisywane dialogowi na poziomie krajowym. Według niego rządy powinny zadbać o to, aby stanowiska stron były właściwie uwzględnione w procesie kształtowania przyszłości gospodarczej, przyszłości świata pracy i europejskiego dorobku społecznego.

Odpowiadając na pytanie **Jacka Męciny** o najlepsze mechanizmy dialogu społecznego, **Markus Beyrer** zaakcentował konieczność wyznaczania wspólnych celów, reprezentatywność, odpowiedzialność i autonomiczność partnerów. – Ważne, by pamiętać, że dialog społeczny nie jest statyczny – podkreślał.

Jacek Krawczyk wskazał na zdolność do adaptacji i elastyczność jako kluczowe dla przyszłego rynku pracy. – Są one także wielkim wyzwaniem dla partnerów społecznych. UE nie ma kompetencji do ingerowania w rynek pracy w zakresie normatywnym, to są kompetencje krajów członkowskich. Dlatego tak ważne jest, by odbywała się otwarta, oparta na rzeczywistej diagnozie debata na temat konsekwencji takich wyzwań jak cyfryzacja czy rewolucja 4.0.

Rada Dialogu Społecznego może odgrywać kluczową rolę w formułowaniu i wdrażaniu planów rozwoju gospodarczego i być miejscem zawierania mądrych kompromisów.

Idea dialogu społecznego musi być żywa i zrozumiała dla obywateli. Tylko wtedy dialog będzie w pełni konstruktywny.

Podsumowując prace Rady Dialogu Społecznego, **Piotr Duda** zwrócił uwagę na nową formułę dialogu społecznego, w której wszyscy partnerzy są równi. – W ciągu ostatniego roku ciężko pracowaliśmy, możemy mówić o sukcesach. Udało się np. wypracować wspólne propozycje zmiany ustawy o prawie zamówień publicznych. Ale wielu spornych kwestii dotyczących rynku pracy jeszcze nie omówiliśmy – powiedział.

Zdaniem **Jerzego Kwiecińskiego** najważniejsze jest, aby partnerzy społeczni ze sobą rozmawiali. Dla rządu priorytetem jest taki rynek pracy (z jednej strony elastyczny, z drugiej bezpieczny), na którym będą powstawały nowe miejsca pracy i szybko rosło zatrudnienie. Niezwykle ważne jest także zatrudnienie wśród osób 50+ i ludzi młodych oraz wzrost zarobków Polaków. Zaznaczył, że rząd nie jest w stanie zadekretować podwyżek, ale może stwarzać warunki, które będą temu sprzyjały.

Henryka Bochniarz podkreślała, że idea dialogu społecznego musi być bardziej żywa i zrozumiała dla polskiego społeczeństwa. Jeżeli chcemy zrobić coś pozytywnego, to musimy kultywować dialog i znaleźć sposób osiągnięcia porozumienia. Jest to wyzwanie zarówno dla pracodawców,

związków zawodowych, jak i rządu. – Wszyscy nadal się uczymy. Ale jeśli jest dobra wola, to rosną szanse na konsensus – mówiła Henryka Bochniarz. Podkreśliła też, że Konfederacja Lewiatan od samego początku ma wpisany dialog społeczny w swoje DNA.

Od lewej: Jerzy Kwieciński, Henryka Bochniarz, Piotr Duda, Jacek Krawczyk

PARTNER GALI ZAMKNIĘCIA

MetLife®

WARTOŚCI TO FUNDAMENT ZJEDNOCZONEJ EUROPY

Deklaracja Sopotcka 2016 wzywa do uznania czwartej rewolucji przemysłowej za szansę na zrównoważony i inkluzywny rozwój Europy.

DEKLARACJA SOPOCKA

Na zakończenie EFNI 2016 uczestnicy przyjęli Deklarację Sopotcką. Przypomina ona, że wartości są fundamentem zjednoczonej Europy i mówi wprost, jakiej Europy chcemy:

■ zjednoczonej, gotowej do wspierania się w trudnych czasach,

■ silnej i bezpiecznej, posiadającej jasną wizję wspólnej przyszłości, opartej na jednolitym rynku i konkurencyjnej gospodarce,

■ myślącej, także o jutrze,

■ obywatelskiej, skoncentrowanej na najważniejszych sprawach i zwiększającej udział obywateli w rządzeniu,

■ stawiającej czoło wyzwaniom czwartej rewolucji przemysłowej.

na miarę XXI wieku, we wspieranie innowacyjności i nowoczesnych branż. Po drugie, inwestycji przedsiębiorców w informatykę i robotykę, w business intelligence i big data oraz w talenty.

Po trzecie, pracownicy muszą inwestować we własny rozwój. Czwarta rewolucja przemysłowa powinna znaleźć się wysoko na liście unijnych priorytetów.

– Deklaracja jeszcze nigdy nie była tak proeuropejska i jeszcze nigdy nie mówiła tak wiele o świecie wartości – podsumował **Jerzy Buzek**, przewodniczący Rady Programowej EFNI, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego. Jego zdaniem wierność wartościom to jedyny sposób na przezwyciężenie pazerności i nacjonalizmów, których zaczyna doświadczać Europa.

PODSUMOWANIE EFNI

Podsumowując trzydniowe dyskusje, **Henryka Bochniarz**, prezydent Konfederacji Lewiatan i wiceprezydent BusinessEurope, przekonywała, że powinniśmy zacząć działać strategicznie. Po pierwsze, potrzebujemy mądrych inwestycji państwa w edukację i programy kształcenia

Deklarację Sopotcką odczytali przedstawiciele młodego pokolenia – Aleksandra Piotrowska i Piotr Piechociński.

Łukasz Kalinowski, prezes i dyrektor generalny MetLife, przypomniał trendy na rynku pracy w związku z postępującą automatyzacją i rozwojem technologii. – Jeszcze niedawno takie idee jak robotyzacja, czwarta rewolucja przemysłowa, sztuczna inteligencja czy gwarantowany dochód wydawały się pojęciami jak z literatury science fiction. A jednak to nasza rzeczywistość. Z wyprzedzeniem musimy myśleć o ich wpływie na gospodarkę i rozwój społeczeństw. Łukasz Kalinowski podkreślił też zmiany w sposobie zarządzania biznesem, docenianie współpracy i partnerstwa, rolę kompetencji. „Talent rządzi” wydaje się najlepszym, optymistycznym podsumowaniem tego, co dzieje się na rynku pracy – stwierdził.

Zdaniem **Markusa Beyrera**, dyrektora generalnego BusinessEurope, podstawową wartością dla europejskiego biznesu jest walka o utrzymanie jednolitego rynku. Nie może być przestrzegania tylko wybranych, a nie wszystkich czterech podstawowych wolności. Podstawą unijnego dobrobytu jest też otwartość, dlatego potrzebna jest współpraca atlantycka i umowa handlowa z USA. Kolejnym krokiem powinno być poparcie planu Junckera oraz troska o inwestycje prywatne.

Specjalne podziękowania uczestnikom EFNI złożyła **Nadia Sawczenko**, deputowana Rady Najwyższej Ukrainy. Przypomniała, że w ubiegłym roku na Forum nagłaśniano jej historię i za to jest bardzo wdzięczna. Mówiąc o wolności, zaakcentowała rolę solidarności w obronie praw człowieka. – Głęboko wierzę, że Unia Europejska będzie zawsze stała na straży swoich wartości – podkreśliła.

Jacek Karnowski, prezydent Sopotu, podziękował za tematy i temperaturę debat. – Dyskusje, jakie odbywają się na EFNI, są potrzebne Europie i Polsce – powiedział.

Łukasz Kalinowski, prezes MetLife

Markus Beyrer, dyrektor generalny BusinessEurope

Nadia Sawczenko, deputowana Rady Najwyższej Ukrainy i Jerzy Buzek, przewodniczący Rady Programowej EFNI

GALA ZAMKNIĘCIA EFNI 2016

Jacek Karnowski, prezydent Sopotu

Martin Ford, gość specjalny EFNI 2016

WYSTĄPIENIE GOŚCIA SPECJALNEGO

Gość specjalny EFNI Martin Ford, amerykański futurolog i przedsiębiorca, zwracał uwagę na lawinowo postępującą technologizację. – Komputery zaczynają myśleć, a sztuczną inteligencję łatwo się skaluje – mówił. – Obawa, że człowieka zastąpi maszyna, staje się faktem. Konsekwencją tego zjawiska jest zagrożenie dla niemal połowy miejsc pracy, właściwie we wszystkich sektorach gospodarki.

Mówiąc o nieuchronnym rozwoju technologii informacyjnej, stwierdził, że stanie się ona tak niezbędnym elementem naszej infrastruktury, jak teraz elektryczność. Efektem zmian będzie powstawanie nowych branż, np. nanotechnologii czy biologii syntetycznej, ale nie będą one potrzebowały wielu pracowników. Najbardziej pożądani staną się ci najbardziej uzdolnieni.

Zmiany na rynku pracy będą oddziaływały na życie rodzinne i całą strukturę społeczną. Zrodzi to nierówności.

Co możemy zrobić? Według Forda najważniejszym zadaniem będzie zmiana dystrybucji dochodów. Konieczne będzie też oddzielenie pojęcia pracy od dochodu. Dużego znaczenia nabierze idea gwarantowanego dochodu podstawowego, testowana obecnie m.in. w Holandii i Danii. – Im więcej będziemy o tym dyskutować, tym większa szansa, że znajdziemy dobre rozwiązanie dla zmian zachodzących na rynku pracy – przekonywał Ford.

Gałę prowadziła dziennikarka i komentatorka **Dorota Warakomska**.

Gali zamknięcia towarzyszyła uroczysta kolacja serwowana przez hotel Sheraton.

LEWIATAN

LEGISLACJA

zabiegamy o prawo przyjazne przedsiębiorcom i ochronę interesów firm

WIEDZA

budujemy szeroką ekspertyzę ogólnogospodarczą oraz dostarczamy bieżące informacje biznesowe

NETWORKING

umożliwiamy członkom nawiązywanie relacji z decydentami oraz innymi firmami

KOMUNIKACJA

sprawiamy, by głos biznesu skutecznie docierał do opinii publicznej

B2B

wspieramy rozwój firm członkowskich oraz ich działania operacyjne

www.konfederacjalewiatan.pl

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

WYDARZENIA
TOWARZYSZĄCE

CZY ZWIERZĘTA SĄ LEPSZE NIŻ LUDZIE?

O swoich zwierzętach i poświęconej im książce pt. „Ramona, Miła, Bobo i pięćdziesiąt sześć innych zwierząt” rozmawiali: wokalistka rockowa i autorka tekstów **Olga Sipowicz (Kora)** oraz **Kamil Sipowicz**, dziennikarz i historyk filozofii. – Miłość zwierzęcia jest bezwarunkowa. Zwierzęta rozładowują napięcia. Są absolutnie piękne, nieskazitelne, doskonałe i to jest ich wyższość nad nami – mówiła Kora. – Zwierzęta pomogły mojej żonie w najtrudniejszym momencie choroby – dodał Kamil Sipowicz. Spotkanie prowadził dziennikarz Muzo.fm **Paweł Oksanowicz**.

Paweł Oksanowicz, Olga Sipowicz (Kora), Kamil Sipowicz

KIEDY POLSKA DOGONI ZACHÓD?

– Naszą piętą achillesową jest szkolnictwo wyższe i rozwój wiedzy – mówił **Jerzy Buzek**, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) w Parlamencie Europejskim. Jesteśmy za mało twórczy i innowacyjni, ale w wielu dziedzinach dogoniliśmy, a nawet przegoniliśmy Zachód. W Trójmieście produkuje się jedne z najnowocześniejszych statków na świecie, jesteśmy liderami w zakresie usług biznesowych. Jak możemy przyspieszyć? Szansami rozwojowymi są inwestycje w nowe technologie, umiejętne wykorzystanie rewolucji cyfrowej. Spotkanie prowadziła **Aleksandra Sobczak**, szefowa działu gospodarczego „Gazety Wyborczej”.

Aleksandra Sobczak, Jerzy Buzek

CZY BIZNES POTRZEBUJE HUMANISTÓW?

Kierunki humanistyczne nie dają dobrych perspektyw na rynku pracy? Podróżnik i przedsiębiorca **Marek Kamiński** twierdzi inaczej. – Biznes potrzebuje ludzi kreatywnych i myślących niestandardowo, a humaniści często zadają pytania, jakich inni nie stawiają. Sukces w biznesie często odnoszą jego zdaniem nie ci, którzy skupiają się jedynie na wzbogaceniu się i zdobyciu tzw. pozycji, ale ci, którzy podążają za swoją pasją. W końcu trafiają na biznes, dla którego właśnie ich umiejętności, wiedza i zaangażowanie są na wagę złota. Spotkanie prowadziła **Aleksandra Sobczak**, szefowa działu gospodarczego „Gazety Wyborczej”.

Aleksandra Sobczak, Marek Kamiński

PO CO NAM EUROPA?

Danuta Hübner, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych w Parlamencie Europejskim, przekonywała, że Polsce Unia nadal jest potrzebna. – Nie jest prawdą, że jeśli nie będzie Unii lub stanie się ona luźną gospodarczą wspólnotą, to zyskamy więcej suwerenności i będzie nam lepiej – twierdziła. Będzie gorzej pod każdym względem: poziomu życia, szans rozwojowych, bezpieczeństwa. – Małżeństwo jest nie tylko na dobre chwile i tak samo jest z Unią, która przechodzi od kilku lat kryzys. Ale całe moje doświadczenie unijne mówi mi, że nigdy nie było takiej mobilizacji na rzecz reform jak teraz. Spotkanie prowadziła **Aleksandra Sobczak**, szefowa działu gospodarczego „Gazety Wyborczej”.

Aleksandra Sobczak, Danuta Hübner

WIZJONERZY 2016

„Dziennik Gazeta Prawna” po raz piąty przyznał wyróżniającym się przedsiębiorcom tytuł Wizjonera. Ceremonia wręczenia nagród odbyła się podczas Europejskiego Forum Nowych Idei.

Aby zrobić biznes, trzeba być artystą i mieć intuicję – twierdzi Piotr Wojciechowski, laureat Wizjonera pięciolecia.

PARTNER

**DZIENNIK
GAZETA PRAWNA**

PARTNER MERYTORYCZNY

Deutsche Bank

Wizjonerzy to ludzie, którzy nie tylko pokazali, że mają fascynujący pomysł na biznes, ale też z powodzeniem i wytrwale go realizują, osiągając sukcesy finansowe. Ich pomysły są trwałe i bronią się także w trudnych okolicznościach.

Laureaci tegorocznej edycji konkursu: **Emilian Kamiński**, dyrektor, Teatr Kamienica; **Roman Krzysztof Karkosik**,

wiodący udziałowiec, Boryszew S.A.; **Czesław Lang**, dyrektor generalny, Lang Team Sp. z o.o.; **Paweł Pisarczyk**, prezes, Atende Software; **Piotr Voelkel**, prezes, Human Touch Group.

Podczas gali wręczono także specjalną nagrodę Wizjonera pięciolecia **Piotrowi Wojciechowskiemu i Adamowi Bartosiewiczowi** z WB Electronics.

ZMIANA – JAK PRZYGOTOWAĆ NA NIĄ SWÓJ BIZNES

Ceremonii towarzyszył panel dyskusyjny „Zmiana – jak przygotować na nią swój biznes”. – W dzisiejszych czasach to bardziej banki potrzebują asysty przedsiębiorców przy przeprowadzaniu procesu zmiany niż odwrotnie. Natomiast przedsiębiorcy, w dobie dużych zmian – pokoleniowych czy modeli biznesowych – zwracają się do banków, aby razem poszukiwać najlepszych rozwiązań. Banki mają szersze spojrzenie, czerpią doświadczenia z różnych sytuacji różnych klientów na różnych rynkach – mówi członek kapituły konkursu **Leszek Niemycki**, wiceprezes Deutsche Banku w Polsce.

Ważnym punktem w dyskusji na temat przygotowania się do zmiany jest intuicja, której rolę podkreślił **Piotr Wojciechowski**, laureat Wizjonera

pięciolecia. – Żeby zrobić biznes, trzeba być artystą i mieć intuicję. Wiedzieć, kiedy zrobić krok do przodu, a kiedy do tyłu. Prowadzenia biznesu nie da się nauczyć. Książki mogą wskazywać nam drogę, ale nie nauczą nas, jak to zrobić. W elektronice zmiany są ogromne i ciągłe. Niedawno nawet nam się nie marzyło dzisiejsza wydajność laptopów. Zmiany musimy przewidywać i prognozować, a nawet programować – przekonywał.

Wizjonerzy są potrzebni polskiej gospodarce jak nigdy dotąd, bo największym dla niej wyzwaniem jest innowacyjność.

PARTNERZY

INICJATYWA BAŁTYCKA

Podczas spotkania rozmawiano nt. zrównoważonego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego, śródlądowych dróg wodnych w ramach międzynarodowych korytarzy transportowych oraz transportu intermodalnego. Rozmawiano także o dbałości o bałtycki ekosystem i ewolucji portów.

Inicjatywa Bałtycka została uroczystie zainaugurowana debatą wysokiego szczebla podczas EFNI 2015.

Jak zauważył **Kamil Wyszkowski**, celem spotkania była integracja środowisk zainteresowanych zrównoważonym rozwojem regionu Morza Bałtyckiego oraz inspirowanie do podejmowania wspólnych inicjatyw. Było też ono okazją do prezentacji przewag konkurencyjnych polskiej gospodarki w oparciu o plan odpowiedzialnego rozwoju premiera Morawieckiego. Zostały także omówione założenia programu rozwoju żeglugi śródlądowej Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. **Danuta Hübner** i **Jerzy Buzek** omówili perspektywę Parlamentu Europejskiego. O wypowiedzi zostali również poproszeni ambasadorzy krajów bałtyckich i leżących wzdłuż

międzynarodowych dróg wodnych, które prowadzą przez Polskę.

Podczas spotkania zaprezentowano dwa raporty przygotowane przez Global Compact Poland: „Żegluga śródlądowa – Odra” oraz „Bałtyk dla wszystkich” będące kontynuacją publikacji z 2015 roku (raporty są dostępne na www.ungc.org.pl).

Partnerami programów Bałtyk oraz Żegluga Śródlądowa są: Grupa Lotos S.A., Grupa Energa S.A., Grupa Azoty S.A., PCC Intermodal S.A.

W debacie uczestniczyli m.in.: **Jerzy Buzek**, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Parlament Europejski, **Mariusz Gajda**, podsekretarz stanu, Ministerstwo Środowiska, **Danuta Hübner**, posłanka, Parlament Europejski, **Jerzy Kwieciński**, sekretarz stanu, Ministerstwo Rozwoju, **Jerzy Materna**, sekretarz stanu, Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, **Kazimierz Smoliński**, sekretarz stanu, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, **Kamil Wyszkowski**, dyrektor generalny, Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce.

Kazimierz Smoliński, Jerzy Kwieciński, Danuta Hübner

PARTNER PANELU

ŁAMANIE PRAW CZŁOWIEKA WE WSPÓŁCZESNYCH KONFLIKTACH ZBROJNYCH

Konflikty zbrojne pochłaniają miliony ofiar. Co może zrobić społeczność międzynarodowa, by zapewnić przestrzeganie praw człowieka? Podczas spotkania rozmawiano o konieczności dokumentowania takich przypadków i gromadzenia świadectw. Podjęto także temat trudności w niesieniu pomocy oraz koncepcji „Odpowiedzialność za ochronę”, której implementacja wzbudza burzliwe dyskusje. Debata była okazją do analizy możliwości reakcji społeczności międzynarodowej na sytuację panującą na Ukrainie, w Syrii i w Iraku.

Wśród zaproszonych panelistów znaleźli się: **Małgorzata Bonikowska**, prezes Centrum Stosunków

Międzynarodowych; **Michał Broniatowski**, redaktor naczelny „Forbesa”; **Rafał Kostrzyński**, rzecznik UNHCR w Polsce; **Lyudmyla Kozlovska**, prezes Zarządu Fundacji Otwarty Dialog; **Krzysztof Szerkus**, pełnomocnik Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku; **Marcin Świącicki**, poseł

na Sejm RP. Moderatorem spotkania była **Maria Shmelova**, koordynatorka programów Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ – Global Compact w Polsce.

Partnerem wspierającym debatę była Fundacja Otwarty Dialog.

PARTNER DEBATY

GLOBALIZACJA A PRZYSZŁOŚĆ PRACY W OCZACH MŁODYCH – SZANSA CZY ZAGROŻENIE?

Globalizację kojarzy się z okresem wzrostu gospodarczego. Tworzy wiele miejsc pracy, często jednak umiarkowanie płatnych, z ograniczonymi możliwościami rozwoju. Co na to młodzi?

Eszter Nova z węgierskiego Instytutu Badań Finansowych mówiła

o wyzwaniach stojących przed wchodzącymi na rynek pracy, m.in. stosowaniu algorytmów do wybierania kandydatów z odpowiednimi CV. O szansach zwiększania produktywności dzięki internetowym platformom służącym

do zarządzania pracą specjalistów dla różnych klientów, w określonym czasie i w elastyczny sposób, opowiadał **Dominikas Šumskis** z Litewskiego Instytutu Wolnego Rynku. **Piotr Lewandowski** z warszawskiego Instytutu Badań Strukturalnych przypomniał historyczne obawy przed automatyzacją.

Dyskusja z publicznością dotyczyła automatyzacji oraz odrodzenia rzemiosła jako formy pośredniej pomiędzy produkcją a usługą oraz demonetyzacji jako konsekwencji rozwoju sharing economy. Moderatorem spotkania był **Krzysztof Iszkowski**, redaktor „LIBERTÉ!”.

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

PANELIŚCI I GOŚCIE

PANELIŚCI I GOŚCIE

MACIEJ ADAMKIEWICZ
prezes zarządu,
Adamed Pharma S.A.,
Polska

MICHAEL FRANK A. ALAR
niezależny konsultant,
Filipiny

ANNA AMBROZIAK
członek zarządu,
Quattro por Quattro,
Polska

PIOTR ARAK
główny badacz, Polityka
Insight, Polska

WIKTOR ASKANAS
profesor emerytowany,
Katedra Zarządzania,
Uniwersytet Nowego
Brunszwiku, Kanada

JOÃO NUNO ASSUNÇÃO
dziennikarz TV, SIC,
Portugalia

GRZEGORZ BACZEŃSKI
dyrektor Departamentu
Pracy, Dialogu
i Spraw Społecznych,
Konfederacja Lewiatan,
Polska

KATARZYNA BALASHOV
dyrektor ds. komunikacji
korporacyjnej, IKEA,
Polska

RAFAŁ BANIAK
wiceprezydent
wykonawczy,
Pracodawcy RP, Polska

JERZY BARTNIK
prezes, Związek
Rzemiosła Polskiego,
Polska

STEFAN BATORY
prezes, iTaxi, Polska

MAREK BELKA
b. premier RP, Polska

MARKUS BEYRER
dyrektor generalny,
BusinessEurope

GABRIELE BISCHOFF
przewodnicząca Grupy
Pracowników, Europejski
Komitet Ekonomiczno-
Społeczny (EKES)

ANITA BŁASZCZAK
redaktor,
„Rzeczpospolita”,
Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

ANDRZEJ BOBIŃSKI
starszy analityk
ds. gospodarczych,
Polityka Insight, Polska

HENRYKA BOCHNIARZ
wiceprezydent
BusinessEurope,
prezydent Konfederacji
Lewiatan, Polska

JOANNA BOCHNIARZ
prezes zarządu, Centrum
Innowacyjnej Edukacji,
Polska

KRYSTYNA BOCZKOWSKA
prezes zarządu, Bosch
Polska, Polska

MICHAŁ BONI
europoseł, Parlament
Europejski

MAŁGORZATA BONIKOWSKA
prezes, Centrum
Stosunków
Międzynarodowych,
Polska

ELMAR BROK
przewodniczący, Komisja
Spraw Zagranicznych,
Parlament Europejski

MICHAŁ BRONIATOWSKI
redaktor naczelny,
„Forbes”, Polska

PIOTR BURAS
dyrektor warszawskiego
biura, Europejska Rada
Spraw Zagranicznych,
Polska

JERZY BUZEK
przewodniczący Rady
Programowej EFNI,
przewodniczący Komisji
Przemysłu, Badań
Naukowych i Energii,
Parlament Europejski

**MAŁGORZATA
CECHERZ-
KOWALSKA**
dyrektor marketingu,
BMW Group Polska,
Polska

MAXIME CERUTTI
dyrektor Departamentu
Spraw Społecznych,
BusinessEurope

**SEBASTIAN
CHRISTOW**
dyrektor Departamentu
Gospodarki
Elektronicznej,
Ministerstwo Rozwoju,
Polska

**ADAM
CHRÓŚCIELEWSKI**
lider Family Business
Network w Polsce
i Europie Środkowej,
Deloitte EMEA, Polska

SYLWIA CHUTNIK
pisarka, Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

JAN CIEŃSKI
redaktor, politico.eu

GULLIVER CRAGG
korespondent na Polskę
i Ukrainę, France 24,
Wielka Brytania

**ARTUR
CZEP CZYŃSKI**
prezes zarządu, ABC
Czepczyński, Polska

MATTHEW DAY
korespondent
na Europę Wschodnią
i Rosję, „The Telegraph”,
Wielka Brytania

ANN DE COEN
starszy badacz, IDEA
Consult, Belgia

WITOLD DROŹDŹ
dyrektor wykonawczy
ds. korporacyjnych,
Orange Polska, Polska

PIOTR DUDA
przewodniczący Rady
Dialogu Społecznego,
przewodniczący NSZZ
„Solidarność”, Polska

MICHAŁ DŻOGA
dyrektor ds.
korporacyjnych
i relacji z rządem, Intel
Corporation EMEA,
Polska

IRENA ERIS
założycielka, dyrektor
ds. badań i rozwoju,
Laboratorium
Kosmetyczne Dr Irena
Eris, Polska

MARTIN FORD
futurológ
i przedsiębiorca, USA

MARIUSZ GAJDA
podsekretarz stanu,
Ministerstwo
Środowiska, Polska

**KAYE GARDNER-
O'KEARNY**
dyrektor Corporate
Higher Education,
Intel Corporation, USA

THOMAS E. GARRETT
wiceprezydent,
Międzynarodowy
Instytut Republikkański
(IRI), USA

MACIEJ GŁOGOWSKI
dziennikarz, TOK FM,
Polska

**DOROTA
GOLISZEWSKA**
redaktor naczelna,
„My Company Polska”,
Polska

ULRIKE GUEROT
dyrektor, European
Democracy Lab, Niemcy

JAN GUZ
przewodniczący OPZZ,
Polska

JOHANNES HAHN
komisarz UE
ds. europejskiej polityki
sąsiedztwa i negocjacji
akcesyjnych, Komisja
Europejska

NATALIA HATALSKA
analityk trendów, Polska

JERZY HAUSNER
profesor, Uniwersytet
Ekonomiczny
w Krakowie, Polska

DANUTA HÜBNER
przewodnicząca Komisji
Spraw Konstytucyjnych,
Parlament Europejski

MANFRED HUTERER
minister pełnomocny
Ambasady Niemiec
w Polsce

**KRZYSZTOF
ISZKOWSKI**
socjolog, ekonomista,
analityk, „LIBERTÉ”,
Polska

**RON J.P.M.
VAN DARTEL**
ambasador Królestwa
Niderlandów w Polsce

GARRY JACOBS
prezes, Mira
International, USA

JANUSZ JANKOWIAK
główny ekonomista,
Polska Rada Biznesu,
Polska

LESZEK JAŹDŻEWSKI
redaktor naczelny,
„LIBERTÉ”, Polska

**ŁUKASZ
KALINOWSKI**
prezes i dyrektor
generalny, MetLife,
Polska

EMILIAN KAMIŃSKI
dyrektor, Teatr
Kamienica, Polska

MAREK KAMIŃSKI
przedsiębiorca
i podróżnik, Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

JACEK KARNOWSKI
prezydent Sopotu,
Polska

STEVE KEEN
profesor, Kingston
University London,
Wielka Brytania

MARCIN KĘDZIŃSKI
dyrektor programowy,
Centrum Analiz Klubu
Jagiellońskiego, Polska

MICHEL KHALAF
prezes, MetLife EMEA,
USA

HERBERT KITSCHELT
profesor, Uniwersytet
Duke, USA

**FERDINAND
KJAERULFF**
dyrektor generalny,
CodersTrust, Dania

**TOMASZ
KLEKOWSKI**
dyrektor regionalny, Intel
Corporation EMEA,
Polska

ANDRZEJ KLESYK
b. prezes zarządu PZU,
Polska

**GRZEGORZ
KOŁODKO**
dyrektor, Centrum
Badawcze Transformacji,
Integracji i Globalizacji
TIGER, Akademia Leona
Kozłmińskiego, Polska

BARTOSZ KONOPKA
reżyser, Polska

**MARTIN
KOPPERNOCK**
attaché ds. społecznych,
Ambasada Republiki
Federalnej Niemiec
w Polsce

RAFAŁ KOSTRZYŃSKI
rzecznik UNHCR
w Polsce

**LYUDMYLA
KOZŁOWSKA**
prezes zarządu, Fundacja
Otwarty Dialog, Polska

**ANDRZEJ
KOZŁMIŃSKI**
prezydent, Akademia
Leona Kozłmińskiego,
Polska

PIOTR KRASUSKI
dyrektor Departamentu
Europejskiego
Funduszu Społecznego,
Ministerstwo Rozwoju,
Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

JACEK KRAWCZYK
przewodniczący
Grupy Pracodawców,
Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny
(EKES)

JERZY KWIECIŃSKI
sekretarz stanu,
Ministerstwo Rozwoju,
Polska

**AGNIESZKA
LENARTOWICZ-
ŁYSIK**
doradca prezydenta,
Kancelaria Prezydenta
RP, Polska

**JANUSZ
LEWANDOWSKI**
europoseł, Parlament
Europejski

**PIOTR
LEWANDOWSKI**
prezes zarządu, Instytut
Badań Strukturalnych,
Polska

UGIS LIBIETIS
korespondent
międzynarodowy,
Latvian Radio, Łotwa

ŁUKASZ LIPIŃSKI
dyrektor ds. analiz,
Polityka Insight, Polska

PAWEŁ LISICKI
redaktor naczelny,
„Do Rzeczy”, Polska

ROBERT LISICKI
ekspert Konfederacji
Lewiatan, Polska

LUIGI LOVAGLIO
prezes zarządu i CEO,
Bank Pekao S.A., Polska

ANDRZEJ LUBOWSKI
ekonomista i niezależny
dziennikarz, USA

**EMMA
MARCEGAGLIA**
prezydent,
BusinessEurope

**RADOSŁAW
MARKOWSKI**
dyrektor
Centrum Studiów
nad Demokracją,
SWPS, Polska

**IRENEUSZ
MARTYNIUK**
wiceprezes zarządu,
Polpharma SA, Polska

ADE MCCORMACK
doradca ds. strategii
cyfrowych,
Wielka Brytania

PANELIŚCI I GOŚCIE

JACEK MĘCINA
doradca zarządu,
Konfederacja Lewiatan,
Polska

MAREK MNICH
wiceprzewodniczący,
Forum Związków
Zawodowych, Polska

**FERNANDO
POZUELO MOLINA**
wiceprezes ds. handlu,
IKEA, Polska

MARC MOSSE
dyrektor działu
kontaktów z rządem
i instytucjami UE,
Microsoft, Francja

ANNEMARIE MUNTZ
prezydent World
Employment
Confederation

JOLANTA MUSIELAK
członek zarządu,
Volkswagen Poznań,
Polska

JÓZEF NIEMIEC
doradca specjalny,
Europejska Konfederacja
Związków Zawodowych
(ETUC)

LESZEK NIEMYCKI
wiceprezes Deutsche
Bank Polska, Polska

PAWEŁ NIZIŃSKI
CEO, Better.Social
Design Company, Polska

ESZTER NOVA
członek zespołu,
Financial Research
Institute in Budapest,
Węgry

JENS OCKSEN
prezes zarządu,
Volkswagen Poznań,
Polska

**PAWEŁ
OKSANOWICZ**
dziennikarz, Muzo.fm,
Polska

**ANDRZEJ
OLECHOWSKI**
przewodniczący
rady nadzorczej, Citi
Handlowy, Polska

HENRYK ORFINGER
prezes zarządu,
Dr Irena Eris, Polska

MARIANN ŐRY
szefowa działu
zagranicznego, „Magyar
Hirlap”, Węgry

MAREK ORZECHOWSKI
dziennikarz, Belgia

OLAF OSICA
dyrektor ds. oceny ryzyk,
Polityka Insight, Polska

JADWIGA PARADA
dyrektor Departamentu
Kształcenia
Zawodowego
i Ustawicznego,
Ministerstwo Edukacji
Narodowej, Polska

ANETA PIĄTKOWSKA
zastępca dyrektora
Departamentu Strategii
Rozwoju, Ministerstwo
Rozwoju, Polska

PAWEŁ POTOROCZYN
b. dyrektor Instytutu
Adama Mickiewicza,
Polska

PRZEMYSŁAW POWALACZ
prezes zarządu, Geberit
Sp. z o.o., Polska

MAREK PRAWDA
dyrektor
Przedstawicielstwa
Komisji Europejskiej
w Polsce

BARTŁOMIEJ RADZIEJEWSKI
prezes zarządu,
Centrum Analiz Klubu
Jagiellońskiego, Polska

EBRAHIM RAHBARI
dyrektor zespołu
ds. gospodarki
światowej, Citi, USA

JANUSZ REITER
przewodniczący
Rady Fundacji,
Centrum Stosunków
Międzynarodowych
Polska

MANUEL ROUGERON
prezes zarządu, nc+,
Polska

JACEK JAKUB ROZWADOWSKI
wiceprezes zarządu,
dyrektor zarządzający,
Centrum Medyczne
ENEL-MED, Polska

KONRAD SADURSKI
sekretarz redakcji,
„Gazeta Wyborcza”,
Polska

NADIA SAWCZENKO
deputowana, Rada
Najwyższa Ukrainy,
Ukraina

STEFAN SCHWARZ
prezes, Stowarzyszenie
Inicjatywa Mobilności
Pracy, Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

MARIA SHMELOVA
koordynatorka programów, Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce

SŁAWOMIR S. SIKORA
prezes zarządu, Citi Handlowy, Polska

AGNIESZKA SIP
menedżer HR, FCA, Polska

KAMIL SIPOWICZ
dziennikarz i historyk filozofii, Polska

OLGA (KORA) SIPOWICZ
wokalistka rockowa i autorka tekstów, Polska

WAWRZYNIEC SMO CZYŃSKI
dyrektor zarządzający, Polityka Insight, Polska

ALEKSANDER SMOLAR
prezes zarządu, Fundacja im. Stefana Batorego, Polska

KAZIMIERZ SMOLIŃSKI
sekretarz stanu, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Polska

ALEKSANDRA SOBCZAK
szefowa działu gospodarczego, „Gazeta Wyborcza”, Polska

DAWID SOKOŁOWSKI
założyciel Sieci Sensownego Biznesu, ekonomiiawspolpracy.pl, Polska

GUY STANDING
profesor, Uniwersytet Londyński, Wielka Brytania

TOMASZ STAŃKO
muzyk, Polska

SEBASTIAN STODOLAK
publicysta, „Dziennik Gazeta Prawna”, Polska

ROBERT STRAUSS
dyrektor Działu Reform Krajowych, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

DOMINYKAS ŠUMSKIS
analityk polityczny, Lithuanian Free Market Institute (LFMI), Litwa

PANELIŚCI I GOŚCIE

KRZYSZTOF SZERKUS
pełnomocnik
Terenowego Rzecznika
Praw Obywatelskich
w Gdańsku, Polska

ALEKSANDRA ŚLIFIRSKA
właścicielka, Instytut
Komunikacji Medialnej,
Polska

PAWEŁ ŚWIEBODA
wicedyrektor,
Europejskie Centrum
Strategii Politycznej
EPSC

KRZYSZTOF ŚWIERK
dyrektor, Zespół
Szkół Rolniczych
Centrum Kształcenia
Praktycznego, Polska

MARCIN ŚWIĘCICKI
poseł na Sejm RP, Polska

MAREK TEJCHMAN
zastępca redaktora
naczelnego, „Dziennik
Gazeta Prawna”, Polska

**FRANS
TIMMERMANS**
pierwszy
wiceprzewodniczący
Komisji Europejskiej

GRAŻYNA TORBICKA
dziennikarka, Polska

HUBERT TWORZECKI
profesor, Emory
University, USA

LUCA VISENTINI
sekretarz generalny,
Europejska Konfederacja
Związków Zawodowych
(ETUC)

**DOROTA
WARAKOMSKA**
dziennikarka
i komentatorka, Polska

WOJCIECH WARSKI
przewodniczący
Konwentu Business
Centre Club, Polska

**RENATA WASIAK-
SOSNOWSKA**
dyrektor zarządzająca,
Havas Media, Polska

KONRAD WAWRUCH
prezes zarządu,
7bulls.com, Polska

ANNA WICHA
prezes zarządu, Polskie
Forum HR, Polska

PANELIŚCI I GOŚCIE

PAWEŁ WIDEŁ
prezes zarządu,
Związek Pracodawców
Motoryzacji i Artykułów
Przemysłowych,
Polska

**PAWEŁ
WOJCIECHOWSKI**
główny ekonomista,
Zakład Ubezpieczeń
Społecznych, Polska

**PIOTR
WOJCIECHOWSKI**
prezes, WB Electronics,
Polska

**JAKUB
WOJNAROWSKI**
zastępca dyrektora
generalnego,
Konfederacja Lewiatan,
Polska

**KAMIL
WYSZKOWSKI**
dyrektor generalny,
Inicjatywa Sekretarza
Generalnego ONZ
Global Compact
w Polsce

ADRIAN ZANDBERG
członek zarządu, partia
Razem, Polska

MARCIN ZIELENIECKI
podsekretarz stanu
i wiceminister,
Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki
Społecznej, Polska

**MAŁGORZATA
ŻYTKO**
profesor, Wydział
Pedagogiczny,
Uniwersytet
Warszawski, Polska

NA PAPIERZE

W TELEFONIE

NA TABLECIE

**CZYTAJ, KIEDY CHCESZ,
JAK CHCESZ
I NA CZYM CHCESZ**

POBIERZ APLIKACJĘ I KUP WYDANIE

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

ORGANIZATOR

Konfederacja Lewiatan zabiega o konkurencyjność polskiej gospodarki i sukces polskich przedsiębiorstw. Skupia branżowe i regionalne związki pracodawców oraz kilkudziesięciu członków indywidualnych – łącznie reprezentuje 4100 firm, zatrudniających ponad 1 050 000 pracowników.

Konfederacja Lewiatan reprezentuje pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego. Od momentu powstania, tj. od 1999 r., członkowie i eksperci Lewiatana zaopiniowali ok. 3000 projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących różnych sfer gospodarki, zabiegając o uwzględnienie postulatów przedsiębiorców w procesach legislacyjnych, przygotowali też wiele własnych projektów legislacyjnych. Konfederacja Lewiatan jako jedyna polska organizacja pracodawców ma swoje biuro w Brukseli i jest członkiem BusinessEurope, największej organizacji pracodawców w Unii Europejskiej. Prezydent Lewiatana jest wiceprezydentem BusinessEurope.

WSPÓŁORGANIZATORZY

BusinessEurope jest wiodącą organizacją promującą politykę prorozwojową na poziomie europejskim, wspierającą firmy z całego kontynentu oraz angażującą się w sprawy, które wpływają na ich konkurencyjność. Reprezentuje różnej wielkości firmy z 34 państw europejskich, których krajowe federacje są jej bezpośrednimi członkami. Organizacja ta jest również europejskim partnerem społecznym. Jest traktowana jako głos przemawiający w imieniu biznesu na całym kontynencie.

Obecnym prezydentem BusinessEurope jest Emma Marcegaglia, prezes i CEO Marcegaglia Holding S.p.A oraz Marcegaglia Investments Srl. Dyrektorem generalnym BusinessEurope jest Markus J. Beyrer, który kieruje zespołem specjalistów w głównym biurze organizacji w Brukseli. Więcej informacji o BusinessEurope – na stronie internetowej www.businessseurope.eu

Sopot to nowoczesny kurort z tradycjami. Magiczny klimat nadawały miastu od początku jego istnienia nie tylko urzekające położenie nad morzem oraz secesyjne sanatoria i wille, ale także atmosfera zabawy i elegancji, którą wnosili sławni goście. W Sopocie udało się w sposób unikatowy zachować klimat przedwojennej melancholii i połączyć go z dynamicznie rozwijającym się miastem licznych atrakcji i rozrywek. Dzieje się to za sprawą bogatego programu kulturalnego oraz nowych możliwości, które zostały stworzone dzięki śmiałym inwestycjom.

Sopot to nie tylko przepiękna plaża i morze z najdłuższym drewnianym molo w Europie, ale także jeden z najpopularniejszych w Polsce deptaków – ulica Bohaterów Monte Cassino, zwana Monciakiem, to malownicze wzgórza morenowe, to wreszcie liczne parki i drzewa sprawiające, że miasto tonie w zieleni. Dzisiejszy Sopot ma ponad 200 klubów, pubów, dyskotek, restauracji, w tym miejsca kultowe i sławne.

PARTNERZY INSTYTUCJONALNI

Komisja Europejska (KE) to jedna z głównych instytucji Unii Europejskiej. Ma status politycznie niezależnego organu wykonawczego, który dba o interesy UE, przedkładając wnioski ustawodawcze, egzekwując prawo oraz realizując politykę i budżet UE. W Polsce ma swoje przedstawicielstwa w Warszawie i Wrocławiu. Więcej o działalności KE w Polsce: www.ec.europa.eu/poland

Grupa Pracodawców skupia przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pracodawców z przemysłu, handlu, usług, rolnictwa i innych gałęzi gospodarki z 28 państw członkowskich UE. 117 członków grupy uczestniczy w przygotowaniu opinii na temat unijnego prawodawstwa dla Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Grupa zabiega o uwzględnienie głosu pracodawców w unijnych regulacjach.

Rada Dialogu Społecznego to najważniejsza instytucja krajowego dialogu społecznego w Polsce. Stanowi forum współpracy i dialogu trójstronnego, strony pracowników i strony pracodawców oraz strony rządowej. Rada wyraża opinie i zajmuje stanowiska, opiniuje projekty aktów prawnych, inicjuje proces legislacyjny. Więcej na www.rds.gov.pl.

PARTNERZY STRATEGICZNI

„Dziennik Gazeta Prawna” (INFOR Biznes Sp. z o.o.) to największy polski dziennik prawno-gospodarczy, informujący o najważniejszych wydarzeniach w gospodarce krajowej i zagranicznej, zmianach w prawie, podatkach i finansach. Składa się z grzbietu białego o tematyce gospodarczo-społecznej oraz żółtego o tematyce prawno-podatkowej. „Dziennik Gazeta Prawna” to trzecie najbardziej opiniotwórcze medium w Polsce i pierwsze wśród mediów ekonomicznych (raport IMM za lipiec br.). Grupa GazetaPrawna.pl zajmuje 3. miejsce w kategorii biznes, finanse, prawo (GemiusPBI – lipiec 2016).

Założona w roku 1996 Grupa Onet.pl to jedna z najbardziej rozpoznawalnych firm medialnych w Polsce i jednocześnie lider polskiego internetu. Spółka jest częścią grupy Ringier Axel Springer Media, której serwisy docierają każdego miesiąca do ponad 15,5 mln użytkowników w kraju. Portal Onet.pl oferuje wiele rozbudowanych serwisów tematycznych, które w większości są liderami rynkowymi w swoich kategoriach. Ponadto do Grupy Onet.pl należą inne wiodące serwisy, m.in. NK.pl, porównywarka cen Skąpiec.pl, serwis randkowy Sympatia.pl; lokalizator internetowy Zumi.pl, serwis wideo na żądanie VoD.pl, platforma wideo Onet.tv oraz rozrywkowa Plejada.pl.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

PARTNER GALI OTWARCIA

Bank Pekao S.A. jest jedną z największych i najsilniejszych kapitałowo instytucji finansowych w Europie. Jest laureatem wielu prestiżowych nagród w zakresie innowacyjności. W 2016 r. Bank obronił tytuł najbardziej innowacyjnego banku w Polsce, ponownie zdobywając Złotego Bankiera w kategorii Innowacja. Bank otrzymał również tytuł magazynu „EMEA Finance” Najbardziej Innowacyjnego Banku w Europie Środkowej. Od 18 lat Pekao jest Bankierem WOŚP, poprzez „Pekao Project Room” wspiera młodych artystów, a w 2016 r., już drugi raz z rzędu, zaangażował się w projekt rozwoju przedsiębiorstw społecznych w Polsce „Społeczny Start Up”.

PARTNER GALI ZAMKNIĘCIA

MetLife istnieje od 1868 roku. Jest jedną z największych firm ubezpieczeniowych na świecie. Oferuje ubezpieczenia na życie, renty kapitałowe, świadczenia pracownicze i usługi zarządzania aktywami. Obsługuje prawie 100 mln klientów, prowadzi działalność w blisko 50 krajach i zajmuje wiodącą pozycję na rynkach w Stanach Zjednoczonych, Japonii, Ameryce Łacińskiej, Azji, Europie i na Bliskim Wschodzie. W Polsce MetLife rozpoczął działalność w 1990 r. jako pierwsze na rynku polskim towarzystwo ubezpieczeń na życie i reasekuracji z udziałem kapitału zagranicznego. Firma oferuje indywidualne i grupowe ubezpieczenia na życie, fundusze emerytalne oraz inwestycyjne, zajmując 3. miejsce pod względem udziału w rynku ubezpieczeń na życie.

PARTNERZY GŁÓWNI

BMW Group z markami BMW, MINI oraz Rolls-Royce jest światowym liderem producentów samochodów i motocykli segmentu premium. Oferuje również usługi finansowe i z zakresu mobilności. Źródłem sukcesu BMW Group jest długofalowe planowanie oraz działanie w sposób odpowiedzialny – zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w aspekcie społecznym i ochrony środowiska.

Citi Handlowy (Bank Handlowy w Warszawie SA) łączy tradycję polskiej bankowości z nowoczesnością. Jako część Citi – jednej z największych instytucji finansowych na świecie – aktywnie wspiera ekspansję zagraniczną klientów (Program Emerging Market Champions). Bank pozostaje liderem rynku kart kredytowych oraz bankowości prywatnej, jako pierwszy w Polsce wdrożył i realizuje koncepcję bankowości Smart.

Tygodnik „Do Rzeczy” to tytuł kierowany przez Pawła Lisickiego. Jest pismem konserwatywno-liberalnym, wyrazistym głosem w debacie publicznej. Na jego łamach publikują m.in.: r. Ziemkiewicz, P. Semka, C. Gmyz, P. Gabryel, W. Łysiak. Pod brandem „Do Rzeczy” funkcjonuje największy w Polsce ośrodek myśli konserwatywnej, obejmujący również miesięcznik „Historia Do Rzeczy” oraz serwis dorzeczy.pl.

Fiat Chrysler Automobiles (FCA) to jeden z wiodących globalnych producentów samochodów, zajmujący 7. miejsce w światowym rankingu. FCA w Polsce to 17 spółek, w tym 10 zakładów produkcyjnych zatrudniających 9,5 tys. pracowników. Ten największy producent samochodów oraz silników samochodowych w Polsce jest także jednym z największych inwestorów zagranicznych w całej branży przemysłowej w kraju.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

„FORBES” jest największym i najbardziej prestiżowym miesięcznikiem o tematyce gospodarczej w Polsce. Rozmawiamy z liderami biznesu, przedstawiamy ich firmy, analizujemy trendy makroekonomiczne i publikujemy unikalne rankingi. Każde wydanie „FORBESA” stanowi źródło inspirującej wiedzy, tłumaczy zjawiska zachodzące w świecie biznesu i jest po prostu interesującą lekturą.

France 24 to międzynarodowa telewizja informacyjna. Relacjonuje wydarzenia na świecie, uwzględniając różne punkty widzenia. Programy stacji są dostępne w trzech językach: angielskim, francuskim i arabskim. Nadawane co pół godziny pełne serwisy informacyjne uzupełniane są programami publicystycznymi i reportażami.

Intel jest światowym liderem w dziedzinie krzemowej innowacji, opracowuje technologie, produkty i inicjatywy, które ulepszają ludzką pracę i życie. To największy na świecie producent układów scalonych oraz twórca mikroprocesorów. Pasją firmy jest tworzenie technologii, które zmieniają świat i przesuwają granice innowacji.

„Newsweek” jest najchętniej czytany tygodnikiem opinii w Polsce. Zespół redakcyjny, kierowany przez Tomasza Lisa, zapewnia czytelnikom aktualny obraz polityki, gospodarki, nauki i kultury. „Newsweek” wyróżnia odważne podejście do nowych i trudnych tematów społecznych. Jako pierwszy tygodnik opinii w Polsce opublikował wersję magazynu na tablety i smartfony.

Orange Polska jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce i jednym z największych operatorów telekomunikacyjnych w Europie Środkowej. Posiada największą w Polsce infrastrukturę techniczną, wspierającą świadczenie usług w najnowocześniejszych technologiach. Działa we wszystkich segmentach rynku telekomunikacyjnego, prowadzi własną działalność badawczą i wdrożeniową w dziedzinie telekomunikacji.

„Parkiet” to dziennik specjalistyczny ukazujący się w nakładzie ogólnopolskim, poświęcony gospodarce, rynkowi kapitałowemu i finansom. Od ponad 20 lat wspiera decyzje inwestorów i specjalistów związanych z rynkiem kapitałowym. Dostępny w wydaniu papierowym, poprzez e-wydanie i aplikację mobilną oraz serwis parkiet.com.

Polskie Forum HR jest wiodącym głosem agencji zatrudnienia w Polsce. Od 2002 roku działa na rzecz poprawy warunków dla rozwoju sektora usług HR w zakresie pracy tymczasowej, rekrutacji i delegowania pracowników. Aktywnie uczestniczy w kształtowaniu otoczenia legislacyjnego i promuje ideę rozwoju biznesu w oparciu o najwyższe standardy.

Radio ZET to ogólnopolska stacja radiowa należąca do Grupy Eurozet. Została założona przez Andrzeja Woyciechowskiego w 1990 roku jako pierwsza rozgłośnia komercyjna w Warszawie. Codziennie dostarcza milionom słuchaczy rzetelnych informacji, starannie dobranej muzyki (format AC) oraz rozrywki na najwyższym poziomie. Więcej na www.radiozet.pl.

Związek Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan to organizacja zrzeszająca najaktywniejsze firmy IT w Polsce, wspierająca członków w kontaktach z administracją państwową i terytorialną. Promuje transformacyjną rolę ICT w rozwoju gospodarki, społeczeństwa i innowacyjnych praktyk wykorzystania technologii IT w rozwiązywaniu problemów społecznych, redukcji wykluczenia cyfrowego, wzrostu efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw.

PARTNERZY WSPIERAJĄCY

ams

AMS to największa firma reklamy out-of-home (OOH) w Polsce. Działa w obszarze klasycznego i cyfrowego OOH (CityINFOtv). Oferuje skuteczne kampanie reklamowe tworzone w oparciu o nowoczesne narzędzia na ponad 28,5 tys. powierzchni ekspozycyjnych.

**Bloomberg
Businessweek** Polska

Ponad 100 stron informacji biznesowych, fachowych analiz i komentarzy ekspertów. „Bloomberg Businessweek Polska” dostarcza wiedzę niezbędną w podejmowaniu kluczowych decyzji finansowych. Poznaj sylwetki cenionych przedsiębiorców, strategię działalności biznesowych oraz zjawisk gospodarczych.

GAZETA
wyborcza

„Gazeta Wyborcza” jest najchętniej kupowaną i czytaną opiniotwórczą gazetą w Polsce. Powstała w 1989 roku. Jej treści dostępne są w wydaniach papierowych oraz w internecie – w serwisie Wyborcza.pl.

**HAVAS
MEDIA GROUP**

Havas Media Group – światowa grupa specjalistów w dziedzinie marketingu i komunikacji. W jej skład wchodzi niezależne agencje mediowe Havas Media i Arena Media, wspierane przez Havas Sports & Entertainment – sieć agencji budujących zaangażowanie marek w marketing sportowy i rozrywkowy.

IKEA

IKEA chce tworzyć lepsze życie na co dzień dla wielu ludzi, oferując dobre wzornictwo i funkcjonalne meble w przystępnej cenie. Dbamy o zrównoważony rozwój. „IKEA powstała w Polsce” – mawia założyciel Ingvar Kamrad, który pierwsze meble kupił tu w 1961 r. Dziś odpowiadamy już za 19 proc. produkcji.

LIBERTÉ!
CIŚNIEŃ WOLNY WOLNOŚĆ UŚMIĘKNIĘCIE

„LIBERTÉ!” to czasopismo i think tank, którego misją jest pełnienie funkcji rzecznika społeczeństwa otwartego i liberalnych poglądów gospodarczych w Polsce oraz organizowanie ruchu społecznego wokół tych idei. Wydawcą periodyku jest Fundacja Industrial z Łodzi.

LINKLEADERS

LINKLEADERS jest firmą PR specjalizującą się w komunikacji korporacyjnej i marketingowej dla największych marek z sektora usług biznesowych, technologii i real estate. Jest jedną z 15 największych agencji PR w Polsce oraz najszybciej rozwijającą się polską niezależną firmą PR.

**MY
COMPANY**
POLSKA

„My Company Polska” to nowy magazyn biznesowy skierowany do grupy małych i średnich przedsiębiorców, właścicieli firm i menedżerów. Jego zadaniem jest pomagać im w prowadzeniu biznesu, informować o rzeczach dla nich najważniejszych, a także inspirować do rozwoju.

POLITICO

Europejska edycja POLITICO informuje o polityce, procedurach i głównych postaciach UE. Dla Politico pracuje ponad 60 dziennikarzy w 4 biurach (Bruksela, Berlin, Londyn i Paryż). Jest to pierwsze medium, które łączy fakty dotyczące głównych rozgrywających na kontynencie europejskim.

pap
POLSKA AGENCJA PRASOWA

Polska Agencja Prasowa to największa agencja informacyjna w Polsce. Całą dobę, 7 dni w tygodniu 200 dziennikarzy, 40 fotoreporterów i 10 operatorów kamer przygotowuje serwisy informacyjne, z których korzystają media, instytucje i przedsiębiorcy.

**Puls
Biznesu**

Dziennik „Puls Biznesu” przekazuje czytelnikom najważniejsze informacje w zwięzły i użyteczny sposób. Każdego dnia wybiera najważniejsze fakty i opisuje je tak, aby były przydatne w codziennym życiu przedsiębiorców i pomagały im podejmować właściwe decyzje.

Q
Quattro por Quattro

Quattro por Quattro to agencja reklamowa full service specjalizująca się w tworzeniu efektywnych strategii komunikacji oraz skutecznym planowaniu mediów. Charakteryzuje nas kreatywne i innowacyjne podejście do kampanii reklamowych w każdym ich aspekcie.

RADA FIRM RODZINNYCH
LEWIATAN

Rada Firm Rodzinnych została założona w 2015 r. przez 16 małych, średnich i dużych przedsiębiorstw. Jej celem jest wskazywanie obszarów regulacyjnych istotnych dla zachowania rodzinnego charakteru firm, integrowanie środowiska, wspieranie wiedzy o przedsiębiorczości i pozwalanie mu oddziaływać nie tylko lokalnie.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

Radio TOK FM – „Pierwsze Radio Informacyjne” – jest stacją w formacie „news & talk”, opiniotwórczym radiem „mówionym” – słowo stanowi około 90% programu. Nadaje w 22 największych miastach Polski.

„Warsaw Business Journal Observer” to anglojęzyczny miesięcznik niezbędny liderom biznesu, którzy chcą trzymać rękę na pulsie i znać najważniejsze trendy, sektory i osobowości polskiej gospodarki. Obecny na rynku od 1994 roku.

Związek Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych zrzesza wiodących pracodawców sektora motoryzacyjnego. Wchodzi w skład Konfederacji Lewiatan, skutecznie zabiegając o korzystne rozwiązania dla branży motoryzacyjnej.

PARTNERZY MERYTORYCZNI

Centrum Stosunków Międzynarodowych to niezależny, pozarządowy ośrodek zajmujący się polityką międzynarodową, najstarszy polski think tank koncentrujący się na sprawach zagranicznych. Prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania.

European Council on Foreign Relations jest utytułowanym, międzynarodowym think tankiem, który prowadzi niezależne badania na aktualne tematy polityki międzynarodowej. Tworzy platformę do dyskusji oraz wymiany poglądów dla europejskich decydentów, intelektualistów i ekspertów.

Global Compact Poland to polska sieć sygnatariuszy United Nations Global Compact. Jej zadaniem jest promowanie i wdrażanie globalnych inicjatyw UNGC na polskim gruncie oraz odpowiedź na unikalne wyzwania, które na drodze do zrównoważonego rozwoju napotyka sektor prywatny.

Centrum analityczne POLITYKA INSIGHT to pierwszy w Polsce codzienny serwis analiz gospodarczo-politycznych. Czytają nas ministrowie, prezesi wiodących firm i ambasadorowie akredytowani w Polsce. Serwis ukazuje się również po angielsku. POLITYKA INSIGHT oferuje również usługi analityczne na zamówienie.

Ośrodek THINKTANK to platforma wymiany wiedzy i doświadczeń dla liderów i menedżerów. Działa wokół magazynu „THINKTANK” i klubu THINKTANK Society. Koncentruje się na zagadnieniach zarządzania, przywództwa, przedsiębiorczości i polityk publicznych w Polsce. Prowadzi badania, wydaje raporty, organizuje konferencje.

Światową Akademię Sztuki i Nauki tworzy 730 niezależnych członków pochodzących z różnych kultur, o różnych narodowościach i zajmujących się różnymi dyscyplinami. Akademia służy jako forum do omawiania kluczowych problemów ludzkości wolne od ograniczeń czy granic politycznych.

PRODUCENT WYKONAWCZY

Agencja IDFX od 1997 r. realizuje wydarzenia wizerunkowe i kulturalne. Ma na koncie ponad 800 projektów. Tworzy z pasją wydarzenia kameralne i te na dużą skalę. Do wszystkich podchodzi w sposób nieszablonowy.

EUROPEJSKIE FORUM NOWYCH IDEI

Konfederacja Lewiatan

ul. Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

Relacje EFNI 2016

Przygotowanie: Biuro EFNI
Skład: Quattro Por Quattro
Druk: Drukpol

Jej przyszłość jest dla nas ważna.

Lepsza jakość życia

Porozmawiajmy o inwestycjach, dzięki którym spełniają się wielkie plany i skromne marzenia.

Wierzymy w partnerskie relacje i bankowość opartą na solidnych podstawach. Wspieramy Klientów zarówno w realizacji ambitnych projektów, jak i w ich codziennej działalności.

Efekty naszych działań są widoczne w rozwoju kraju – aż 25% kredytów i obligacji w sektorze publicznym pochodzi z Banku Pekao S.A.

Jesteśmy dumni z tego, że to nasz Bank w ciągu ostatnich 5 lat udzielił kredytów o łącznej wartości 40 miliardów złotych – odpowiadając na rosnące potrzeby Polaków i zapewniając im lepszą przyszłość.

www.pekao.com.pl
801 365 365 (opłata wg cennika operatora)

 Bank Pekao

ORGANIZATORZY I PARTNERZY EFNI 2016

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNER HONOROWY

STRATEGICZNI PARTNERZY MEDIALNI

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY WSPIERAJĄCY

PRODUCENT WYKONAWCZY

WYŁĄCZNY PARTNER MOTORYZACYJNY

PARTNERZY MERYTORYCZNI

